

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління дебіторською заборгованістю підприємства

за матеріалами автосервісної філії «ЗІП-АВТО» приватного
акціонерного товариства «Українська автомобільна корпорація», м. Київ

Студентки 2 курсу 6 м групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»,
спеціалізації «Фінансове
управління»
заочної форми навчання

Сігіди Марини
Анатоліївни

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Стояненко Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, проф.

Ситник Ганна
Вікторівна

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЮЧОЇ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ АФ «ЗІП-АВТО» ПРАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ».....	16
2.1. Аналіз динаміки обсягу і структури дебіторської заборгованості підприємства.....	16
2.2. Аналіз кредитної політики підприємства.....	22
2.3. Аналіз ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємстві.....	26
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ АФ «ЗІП- АВТО» ПРАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ».....	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. У період фінансової кризи більшість підприємств відчують нестачу в оборотних ресурсах. Багато в чому дана проблема пов'язана з наданням відстрочок платежу покупцям для збереження обсягів продажів. Це, в свою чергу, призводить до зростання обсягу дебіторської заборгованості перед постачальниками. На жаль, часто вона переходить у ранг простроченої, що призводить до невиконання зобов'язань перед кредиторами, як наслідок, підприємство банкрутує. Тому актуальність даної теми полягає в необхідності теоретичного дослідження процесу управління дебіторською заборгованістю та обґрунтування такого її обсягу, що забезпечить ефективну роботу підприємства в сучасних умовах господарювання, які характеризуються високим рівнем конкуренції, дефіцитом фінансових ресурсів.

Вагомий внесок у вивчення проблем теорії і практики управління дебіторською заборгованістю зробили такі зарубіжні та вітчизняні дослідники, як: Т. П. Басюк, С. Д. Батехіна, Ситник Г. В., М. Д. Білик, І. А. Бланк, О. С. Бондаренко Ф. Ф. Бутинець, О.В. Добровольська, В. Костюченко, О.В. Лепьохіна, Л. О. Лігоненко, Т. В. Момот, Т.А. Семенова, Ю. С. Скакальський, М. Г. Чумаченко, М. Швайка та ін.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад управління дебіторською заборгованістю та розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації її обсягу та складу на прикладі конкретного підприємства.

У відповідності до поставленої мети **завдання** дослідження полягають у наступному:

— розкрити теоретичні основи управління дебіторською заборгованістю підприємства;

- проаналізувати динаміку обсягу і структури дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»;
- оцінити ефективність кредитної політики АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»;
- дослідити ефективність управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»;
- обґрунтувати шляхи покращення управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у плановому періоді.

Об’єктом дослідження в роботі є процес управління дебіторською заборгованістю підприємства.

Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів управління дебіторською заборгованістю підприємства в сучасних умовах господарювання.

Емпіричною базою дослідження. Робота виконана за матеріалами діяльності автосервісної філії «ЗІП-АВТО» приватного акціонерного товариства «Українська автомобільна корпорація».

ПрАТ «Українська автомобільна корпорація (УкрАВТО)» — це транснаціональна компанія, заснована 1969 року, виступає найбільшим виробником автомобілів, дистриб’ютором і постачальником сервісних послуг в Україні. У квітні 1998 року в м. Києві було створено відокремлений підрозділ компанії - автосервісну філію «ЗІП-АВТО», основним видом діяльності якої є оптова та роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів, а також технічне обслуговування та ремонт авто. Генеральним директором є Романенко Ю.М. Середня кількість працівників — 65 осіб. Станом на 01.01.2019 баланс підприємства складає 94 527 255 тис. грн., за результатами діяльності воно отримало прибуток в розмірі 11 270 353 тис. грн.

Конкурентами АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» є такі компанії як ТОВ «Торгово-промислова компанія «ОМЕГА-АВТОПОСТАВКА», ТОВ «АТЦ «ЛІВОБЕРЕЖНИЙ», ТОВ «СП ТАТА ГРУП», ТОВ «ЗС АВТО ГРУП» та інші.

Для досягнення мети роботи було використано такі **методи дослідження**: аналіз і синтез (дослідження теоретичних основ управління дебіторською заборгованістю підприємства), порівняння (аналіз підходів до визначення поняття «дебіторська заборгованість»), методи горизонтального, вертикального та порівняльного аналізу (дослідження динаміки обсягу і структури дебіторської заборгованості), балансовий (проведення оцінки фінансового стану підприємства за допомогою порівняння, співставлення показників Форми №1 та №2 П(С)БО підприємства), коефіцієнтний (розрахунок ряду коефіцієнтів для дослідження ефективності управління дебіторською заборгованістю), індукція (формування висновків про стан управління дебіторською заборгованістю підприємства на основі результатів дослідження).

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних та закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень за темою, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, офіційних статистичних видань, а також фінансова звітність АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація».

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в удосконаленні теоретичних засад управління дебіторською заборгованістю підприємства з метою покращення функціонування і розвитку підприємства. Зокрема, в роботі сформульовано авторські визначення понять «дебіторська заборгованість» та «управління дебіторською заборгованістю»; систематизовано різновиди дебіторської заборгованості, що дозволяє більш глибоко розкрити економічну сутність даного поняття.

Результати дослідження мають практичне значення та будуть використані в діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження було підготовлено статтю на тему «Рефінансування дебіторської заборгованості підприємства: теорія та практика», опубліковану в збірнику наукових статей студентів заочної форми навчання «Економіка і фінанси підприємства» (Київ. нац. торг.-екон ун-т, 2019. – Ч. 1. – С.124-130).

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків і пропозицій, списку використаних літературних джерел, містить 6 ілюстрацій, 13 таблиць, 23 формули та 9 додатків; список використаних джерел налічує 57 найменувань. Загальний обсяг роботи – 78 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У процесі діяльності підприємство не завжди здійснює розрахунки з іншими підприємствами або фізичними особами одночасно з передачею майна, виконанням робіт, наданням послуг тощо. У зв'язку із цим у нього виникає дебіторська заборгованість.

Згідно з П(С) БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів. Відповідно, дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1].

Проведений нами аналіз поняття «дебіторська заборгованість» у науковій літературі свідчить про відсутність єдиного підходу до визначення цього терміну різними авторами (дод. А).

На нашу думку, визначення поняття дебіторської заборгованості окремими авторами є неповним. Зокрема, Хохлов М.П., Момот Т. В., Кірейцев Г.Г., Новицька Н. В. та Л. Каніщенко пов'язують її лише з розрахунками за поставлені товари, роботи, послуги. Це значно звужує даний термін, оскільки у фінансовій звітності висвітлюється і дебіторська заборгованість працівників перед підприємством, і дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом. Інша помилка в тлумаченні Кірейцева Г.Г. та Л. Каніщенко – визначати даний актив як частину суто обігового (оборотного) капіталу. Тут присутнє ігнорування фактору часу, так як довгострокова дебіторська заборгованість належить до необоротних активів підприємства. М. Дембінський, Л. Каніщенко та Хохлов М.П. надають їй форми лише грошових коштів, проте вона може втілюватись у вигляді векселів, отриманих як забезпечення довгострокової дебіторської

заборгованості, за майна, що передано у фінансову оренду, дивідендів, відсотків, роялті тощо, що підлягають надходженню від інших підприємств і т.д.

У більшості праць закордонних вчених тлумачення дебіторської заборгованості (accounts receivable – дебіторська заборгованість, обсяг продажу або дебітори) трактується як: «рахунки до отримання», «рахунки дебіторів», «дебітор за розрахунками». Як зазначають, Стоун Д., Хітчинг К. дебіторська заборгованість – це «рахунки до отримання», а дебітори – особи, які винні гроші за товари і послуги, вже одержані, але не оплачені ними [10].

Професори Гарвардського університету Боді З. і Мертон Р.К. визначають дебіторську заборгованість як рахунки до отримання, зазначаючи, що це та сума, яку покупці продукції повинні виплатити підприємству [11].

Отже, проаналізувавши всі висвітлені точки зору, пропонуємо таке трактування: дебіторська заборгованість – це сукупність зобов'язань у вигляді грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів, що виникають у дебітора (фізичної чи юридичної особи) внаслідок минулих подій, і які мають бути виконані на користь підприємства в певний часовий інтервал в майбутньому.

Для аналізу розрахунків з дебіторами та організації обліку важливе місце посідає класифікація дебіторської заборгованості.

У вищезгаданому П(С)БО 10 дебіторську заборгованість поділяють на довгострокову і поточну. Довгострокова - сума заборгованості, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після закінчення дванадцяти місяців від дати балансу. Поточна дебіторська заборгованість - сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу [1].

Залежно від своєчасності погашення поточна дебіторська заборгованість класифікується за трьома напрямками:

- нормальна — дебіторська заборгованість щодо якої існує впевненість у її погашенні боржником і строк оплати якої не настав;
- сумнівна — дебіторська заборгованість щодо якої існує невпевненість у її погашенні боржником;
- безнадійна — дебіторська заборгованість щодо якої існує впевненість у її непогашенні боржником або за якою минув строк позовної давнини.

На думку Харія С. М., при класифікації дебіторської заборгованості слід враховувати ще й на такі ознаки [12, с.420]:

- правовий статус дебіторів та належність їх до внутрішніх та зовнішніх;
- поділ дебіторів за певними географічними зонами, тобто слід зважати на територіальне розміщення та існування на цій території спеціальних (відмінних) факторів, що впливають чи будуть впливати в подальшому на стан розрахунків з цими дебіторами;
- рівень стійкості, тобто перехід дебіторської заборгованості у кредиторську і навпаки (підзвітні суми тощо);
- класифікацію зобов'язань дебіторів в розрізі підприємств різних галузей.

Вчений-економіст І.О. Бланк у господарській діяльності пропонує виділяти такі види дебіторської заборгованості: за товари, роботи, послуги, строк оплати яких не настав; за товари, роботи, послуги, неоплачені в строк; по векселях отриманих; по розрахунках з бюджетом; по розрахунках з персоналом; інші види дебіторської заборгованості [13]. Така класифікація статей дебіторської заборгованості в балансі корисніша для користувачів фінансової звітності щодо оцінки фінансового стану підприємства, оскільки надає повнішу інформацію про рівень дебіторської заборгованості й ліквідність цих зобов'язань.

Дослідники Єлісєєва О. та Гуня В. пропонують поділяти дебіторську заборгованість на такі дві групи, як запланована та незапланована [14, с. 69].

Результатом спланованості або неспланованості може бути ступінь майбутньої або поточної економічної вигідності дебіторської заборгованості. Теоретично можлива ситуація, коли незапланована дебіторська заборгованість у якийсь момент часу визнається підприємством економічно вигідною (виправданою). Але ймовірність виникнення такої ситуації дуже низька. Слід також зазначити, що запланована дебіторська заборгованість виникає внаслідок моделювання (планування) її обсягу та якості підприємством у попередньому періоді. Незапланована дебіторська заборгованість може виникати в результаті управлінських помилок, зловживань або в результаті форс-мажорних обставин, що виникають за межами підприємства. На наш погляд, існують певні види дебіторської заборгованості, які вже в момент виникнення не є для підприємства економічно виправданими. До цих різновидів можна віднести такі: заборгованість за виданими авансами (постачальникам за продукцію, товари, роботи, послуги), заборгованість щодо розрахунків із бюджетом, заборгованість щодо внутрішніх розрахунків.

Проаналізувавши наукову літературу щодо різновидів дебіторської заборгованості, пропонуємо подати її класифікацію в наступному вигляді (дод. Б), що, на нашу думку, зможе передати всю багатогранність даного поняття.

Також для полегшення контролю за сплатою дебіторської заборгованості пропонуємо умовно поділяти її обсяг між групами дебіторів. При цьому можна використовувати відомий маркетинговий метод АВС-аналізу, суть якого полягає у розподілі боржників підприємства у певному співвідношенні на 3 групи:

- група А – найбільш важливі дебітори, на яких припадає 75-80% дебіторської заборгованості та які потребують підвищеного контролю;
- група В – дебітори середньої важливості, на яких в сумі припадає 20-15% дебіторської заборгованості та які вимагають помірного контролю;

— група С – найменш важливі дебітори, які акумулюють 5% всієї дебіторської заборгованості підприємства.

Найбільш актуальною дана класифікація буде для розмежування дебіторської заборгованості саме за товари, роботи та послуги, адже вона, як правило, відіграє найсуттєвішу роль в господарській діяльності кожного підприємства в сучасних умовах.

Запропонований нами поділ дебіторської заборгованості дає змогу глибше проводити фінансовий аналіз – основу управління нею.

Як зазначає М. М. Нашкерська, «управління дебіторською заборгованістю — одна з ключових складових системи управління будь-якого підприємства, яка включає сукупність методів, принципів та процедур взаємодії з покупцями щодо реалізації активів чи послуг з відстрочкою платежу, інкасації заборгованості та організацією фінансового забезпечення боргової активності [22]». Ми погоджуємося з цим твердженням, адже дебіторська заборгованість – важлива складова діяльності будь-якого підприємства, а отже і процес управління нею вимагає комплексного підходу.

На основі проведеного нами аналізу літературних джерел [13, 22, 23-28] пропонуємо трактувати управління дебіторською заборгованістю підприємства як процес комплексного, систематичного та цілеспрямованого проведення заходів щодо оптимізації її обсягів та структури, забезпечення своєчасної інкасації боргу, що досягається за рахунок розробки ефективної кредитної політики, використання сучасних форм рефінансування, врахування впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, і має на меті максимізацію прибутку та підвищення рівня фінансової стійкості і платоспроможності підприємства.

Серед основних завдань управління дебіторською заборгованістю пропонуємо виділити наступні:

— обмеження допустимого рівня дебіторської заборгованості на підприємстві;

- розробка чіткої стратегії і тактики комерційного кредитування і впровадження в практику роботи підприємства методики забезпечення ефективної політики продажів і реалізації продукції [29];
- прогнозування і забезпечення своєчасного надходження грошових коштів;
- визначення знижок або надбавок для різних груп покупців з погляду дотримання ними платіжної дисципліни [30];
- постійний наскрізний аналіз дебіторської заборгованості;
- оцінка майбутніх витрат, пов'язаних з дебіторською заборгованістю, тобто невикористаної користі від невикористання коштів, заморожених у дебіторській заборгованості [25, с. 32];
- вибір та застосування найбільш доцільних методів рефінансування дебіторської заборгованості та недопущення переходу її у ранг простроченої.

Повнота виконання цих завдань і буде визначати ефективність управління дебіторською заборгованістю.

Безумовно, процес управління розрахунками з дебіторами для кожного підприємства є індивідуальним. Однак, на основі досліджень та аналізу наукової літератури [23, 24, 26-28, 31-50], ми пропонуємо основними його етапами виділяти:

1. Аналіз поточної дебіторської заборгованості підприємства в попередньому періоді. Проводиться розрахунок питомої ваги дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів підприємства та визначення чинників, що впливають на її обсяг. Здійснюється аналіз динаміки обсягу і структури дебіторської заборгованості по окремих її видах, а також аналіз складу дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги по окремим «віковим групам» та виділення сумнівної та безнадійної заборгованості. Визначається середній період інкасації окремих видів дебіторської заборгованості та оцінюється ефективність інвестування коштів у дебіторську заборгованість.

2. Вибір типу кредитної політики підприємства. Консервативний тип направлений на мінімізацію кредитного ризику шляхом прийняття жорстких умов надання товарних кредитів, зниження розмірів, підвищення вартості та мінімізації термінів кредитування, а також використання жорстких інструментів стягнення боргових зобов'язань. Агресивний тип кредитної політики є найбільш вигідним для покупців, оскільки спрямований на розширення обсягів діяльності і, відповідно, збільшення дохідності підприємства шляхом послаблення кредитних умов. Помірний тип кредитної політики підприємства є найбільш використовуваним у практиці фінансового менеджменту та базується на рівному співвідношенні дохідності та фінансового ризику. Згідно з твердженнями Дж. К. Ван Хорна, оптимальна кредитна політика полягатиме у розширенні комерційного кредиту доти, доки додатковий прибуток від збільшення обсягів продажів не буде дорівнювати прибутку, необхідному для покриття витрат за додатковою дебіторською заборгованістю, необхідною для досягнення такого обсягу продажів [51, с.275].

3. Визначення можливої суми оборотного капіталу, що спрямовується в дебіторську заборгованість по товарному кредиту. Вона встановлюється з урахуванням типу здійснюваної кредитної політики (рівня прийнятного ризику), планованого обсягу реалізації продукції на умовах відстрочки платежів, середнього обсягу угод з реалізації готової продукції, фінансового стану організації- кредитора та інших факторів.

4. Формування системи кредитних умов. До її складу входять розмір кредиту (кредитний ліміт), термін надання кредиту (кредитний період), вартість надання кредиту (система цінових знижок при здійсненні негайних розрахунків за придбану продукцію), система штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань покупцями.

5. Формування стандартів оцінки покупців і диференціація умов надання кредиту. Цей процес базується на вивченні платоспроможності покупців шляхом здійснення розрахунку загальноприйнятих показників

ліквідності. Проводиться групування покупців за рівнем кредитоспроможності та виокремлення для кожної групи конкретного набору кредитних умов.

6. Формування процедури інкасації поточної дебіторської заборгованості. Цей етап передбачає розробку заходів з погашення дебіторської заборгованості, терміни сплати якої прострочені. Спочатку проводиться комплексний аналіз структури та динаміки простроченої заборгованості за її термінами, видами, за видами продукції та за дебіторами, а також оцінка її реальної вартості. Далі встановлюється оперативний зв'язок з дебітором на предмет визнання ним боргу та складається графік його погашення. Задля прискорення процесу стягнення боргу підприємство-кредитор може застосовувати наступні заходи: юридичні (претензійна робота, подача позову до суду), економічні (штраф, пеня, неустойка, призупинення постачань продукції), психологічні (нагадування телефоном, факсом, поштою, використання ЗМІ чи поширення інформації серед суміжних постачальників, що загрожує боржнику втратою іміджу) та фізичні (арешт майна боржника, здійснений органами державної виконавчої служби).

7. Обґрунтування використання на підприємстві сучасних форм рефінансування поточної дебіторської заборгованості. Зокрема, до таких відносимо:

- спонтанне фінансування - надання цінових знижок покупцям продукції за дострокові розрахунки [52];
- облік або дисконт векселів — це продаж переказних векселів, виданих покупцями продукції, банку (або іншій фінансовій установі, іншому господарюючому суб'єкту) за певною (дисконтної) ціною, яка встановлюється в залежності від їх номіналу, терміну погашення й облікової вексельної ставки [41];
- форфейтинг - це спосіб фінансування зовнішньоекономічних операцій, який полягає в купівлі експортних вимог форфейтером (комерційним банком чи спеціалізованою компанією) в експортера з

виключенням права регресу [53]. Експортеру виплачується залишкова сума експортної вимоги за мінусом суми дисконту. Форфейтер не має права подавати будь-які претензії до експортера у разі неплатежу імпортера, а також бере на себе фактично всі види ризику;

— факторинг – купівля факторинговою компанією або банком у своїх клієнтів (підприємств-кредиторів) платіжних вимог до покупців на умовах негайної оплати 80-90% вартості договору поставки товарів (робіт, послуг) незалежно від терміну надходження виручки від покупців [33]. На основі проведеного дослідження ринку фінансових послуг України робимо висновок, що саме факторинг має найширше застосування серед перелічених методів рефінансування дебіторської заборгованості.

8. Побудова системи контролю ефективності управління дебіторською заборгованістю. Вона може базуватися на розрахунку великої кількості фінансових показників та порівнянні результатів з такими ж показниками за минулі періоди, також, за можливості, з аналогічними показниками в інших організаціях. Методику розрахунку показників ефективності управління дебіторською заборгованістю наводимо у дод. Г. Розрахунок даних показників дає можливість контролювати рух дебіторської заборгованості і підтримувати мінімально необхідний рівень наявних грошових коштів.

Отже проведений аналіз наукових джерел дає підстави зробити висновок про плюралізм підходів дослідників щодо визначення та видового розмежування дебіторської заборгованості. Запропоновані нами тлумачення та класифікація дебіторської заборгованості дозволяють найбільш повно усвідомити економічну сутність даного поняття. Запропонований механізм управління дебіторською заборгованістю підтверджує необхідність комплексного підходу до формування ефективної кредитної політики підприємства. Реалізація всіх етапів дозволить оптимізувати розмір дебіторської заборгованості, мінімізувати втрати через неповернення боргів,

отримувати стабільний прибуток та забезпечити платоспроможність і фінансову стабільність підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЮЧОЇ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ АФ «ЗІП-АВТО» ПРАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»

2.1. Аналіз динаміки обсягу і структури дебіторської заборгованості підприємства

У першому розділі роботи ми дослідили поняття дебіторської заборгованості, розглянули її класифікацію та основні етапи управління нею. Першим етапом прийнято вважати саме аналіз поточної дебіторської заборгованості підприємства в попередніх періодах, який служить базою для формування висновків про стан розрахунків з дебіторами та в майбутньому дає можливість простежити тенденцію розвитку цих відносин (дод. В-Д).

Динаміка обсягу дебіторської заборгованості в складі оборотних активів АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» протягом 2016-2018 років наведена у табл. 2.1.

Як видно з таблиці, динаміка обсягу оборотних активів підприємства не має чіткої тенденції. Підтверджує дану тезу рис. 2.1. Так, протягом 2016 р. їх розмір скоротився на 3 915 138 тис. грн. (9,74%), 2017 р. – навпаки, зріс на 2 231 267 тис. грн. (6,15%), а протягом 2018 р. зазнав суттєвого збільшення (на 46 888 949 тис. грн. чи у 2,2 рази).

Найбільший вплив на динаміку обсягу оборотних активів мали зміни обсягів товарів та поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги. Протягом 2016 р. товари, утримувані підприємством зросли на 5 496 712 тис. грн. (24,08%), у 2017 р. – зменшились на 6 541 312 тис. грн. (23,1%), а у 2018 р. їх обсяг збільшився у 2,7 разів або на 37 844 968 тис. грн. В свою чергу, обсяг поточної дебіторської заборгованості протягом 2016 р. зазнав скорочення на 12 166 273 тис. грн., а у 2017 р. та 2018 р. зріс на 6 208 666 тис. грн. (у 3,1 рази) та на 10 566 100 тис. грн. (у 2,2 рази).

Таблиця 2.1

**Динаміка обсягу і складу оборотних активів АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»
у 2016-2018 рр.**

Показники	Обсяг, тис.грн.				Абсолютний приріст, тис.грн.			Темп приросту, %		
	На 01.01.2016	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019
Запаси	22 979 404	28 417 319	21 942 219	59 741 154	5 437 915	-6 475 100	37 798 935	23,66	-22,79	172,27
Виробничі запаси	152 626	93 829	160 041	114 008	-58 797	66 212	-46 033	-38,52	70,57	-28,76
Товари	22 826 778	28 323 490	21 782 178	59 627 146	5 496 712	-6 541 312	37 844 968	24,08	-23,10	173,74
Дебіторська заборгованість, всього	15 798 732	4 586 931	12 044 654	21 975 913	-11 211 801	7 457 723	9 931 259	-70,97	162,59	82,45
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	15 054 375	2 888 102	9 096 768	19 662 868	-12 166 273	6 208 666	10 566 100	-80,82	214,97	116,15
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	69 595	65 369	595 545	722 444	-4 226	530 176	126 899	-6,07	811,05	21,31
з бюджетом	16 772	-	-	100	-16 772	0	100	-	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	365 078	1 624 492	2 185 345	1 433 899	1 259 414	560 853	-751 446	344,97	34,52	-34,39
Інша поточна дебіторська заборгованість	292 912	8 968	166 996	156 602	-283 944	158 028	-10 394	-96,94	1762,13	-6,22
Гроші та їх еквіваленти	1 368 679	3 123 036	4 220 796	3 383 701	1 754 357	1 097 760	-837 095	128,18	35,15	-19,83
Витрати майбутніх періодів	16 017	103 191	85 946	183 540	87 174	-17 245	97 594	544,26	-16,71	113,55
Інші оборотні активи	13 859	31 076	199 205	97 461	17 217	168 129	-101 744	124,23	541,03	-51,08
Всього оборотних активів	40 176 691	36 261 553	38 492 820	85 381 769	-3 915 138	2 231 267	46 888 949	-9,74	6,15	121,81

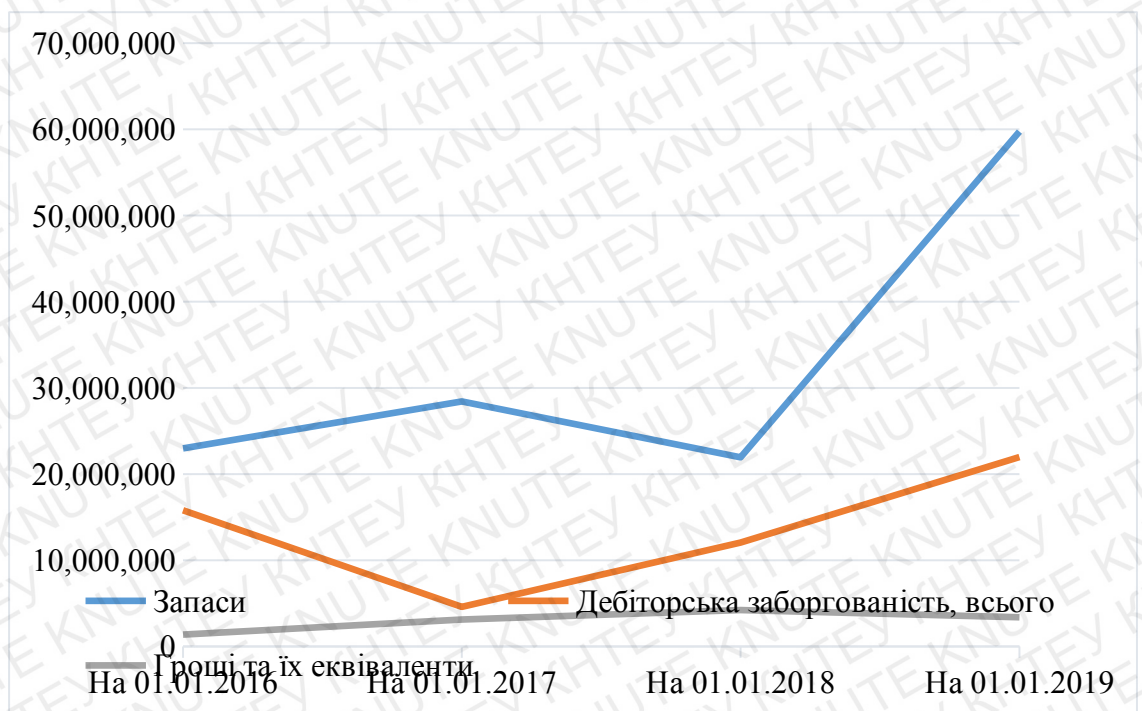

Рис. 2.1. Динаміка обсягу і складу оборотних активів АФ «ЗІП-АВТО»
ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Накопичення великих обсягів запасів може стати причиною спаду ділової активності підприємства. Це призводить до заморожування оборотного капіталу, уповільнення його оборотності. Крім того, виникають проблеми з ліквідністю, зростають складські витрати, що негативно впливає на кінцеві результати діяльності. В свою чергу, різке зростання дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах може свідчити про агресивну кредитну політику підприємства стосовно покупців чи про збільшення обсягів реалізації, або про проблеми з платоспроможністю у частини покупців.

Для досліджуваного підприємства частка дебіторської заборгованості та окремих її складових в загальному обсязі оборотних активів впродовж останніх років також не була сталою. Найменшою вона була на 01.01.2017 р. (12,65%), а найвищою на початок 2016 року (39,32%) (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Динаміка структури оборотних активів АФ «ЗІП-АВТО»
ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.**

Показники	Питома вага, %				Абсолютний приріст, п.п.		
	На 01.01. 2016	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019
Запаси	57,20	78,37	57,00	69,97	21,17	-21,36	12,97
Виробничі запаси	0,38	0,26	0,42	0,13	-0,12	0,16	-0,28
Товари	56,82	78,11	56,59	69,84	21,29	-21,52	13,25
Дебіторська заборгованість, всього	39,32	12,65	31,29	25,74	-26,67	18,64	-5,55
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	37,47	7,96	23,63	23,03	-29,51	15,67	-0,60
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	0,17	0,18	1,55	0,85	0,01	1,37	-0,70
з бюджетом	0,04	-	-	-	-0,04	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	0,91	4,48	5,68	1,68	3,57	1,20	-4,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,73	0,02	0,43	0,18	-0,70	0,41	-0,25
Гроші та їх еквіваленти	3,41	8,61	10,97	3,96	5,21	2,35	-7,00
Витрати майбутніх періодів	0,04	0,28	0,22	0,21	0,24	-0,06	-0,01
Інші оборотні активи	0,03	0,09	0,52	0,11	0,05	0,43	-0,40
Всього оборотних активів	100,00	100,00	100,00	100,00	-	-	-

В цілому ж, протягом 2016-2018 років в складі структури оборотних активів АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» суттєвих змін не відбувалося. Найбільшу питому вагу в складі оборотних активів мали товари, формуючи більше половини вартості обігових коштів підприємства. На кінець 2018 р. їх частка сягнула 69,84 % загального обсягу оборотних активів. Це пояснюється природою діяльності підприємства – продаж автозапчастин, масел, автохімії, додаткового обладнання і аксесуарів для автомобілів, що вимагає формування даної складової майна АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація».

В свою чергу, дебіторська заборгованість за часткою в загальному

обсязі оборотних активів посідає друге місце. Її питома вага, як вже зазначалось, протягом аналізованого періоду не була сталою, а на кінець 2018 р. становила 25,74%. Дане явище прийнято розглядати як нормальну тенденцію, проте для більш ґрунтовного аналізу дослідимо якісний склад дебіторської заборгованості (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Динаміка структури поточної дебіторської заборгованості
АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»
у 2016-2018 рр.**

Показники	Питома вага, %				Абсолютний приріст, п.п.		
	На 01.01. 2016	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	95,29	62,96	75,53	89,47	-32,32	12,56	13,95
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	0,44	1,43	4,94	3,29	0,98	3,52	-1,66
з бюджетом	0,11	-	-	0,00	-0,11	-	0,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	2,31	35,42	18,14	6,52	33,10	-17,27	-11,62
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,85	0,20	1,39	0,71	-1,66	1,19	-0,67
Дебіторська заборгованість, всього	100,00	100,00	100,00	100,00	-	-	-

За даними табл. 2.3 бачимо, що дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги займала найбільшу питому вагу у складі дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація». Станом на 01.01.2019 р. вона зросла до 89,47%, що на 13,95 п. п. більше, порівняно зі станом на 01.01.2018 р. Частка дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги була стабільно високою в загальному обсязі дебіторської заборгованості і не опускалася нижче 60 %.

Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків за питомою вагою посідає друге місце. Найбільшу частку (35,42%) в складі поточної дебіторської заборгованості вона мала станом на 01.01.2017 р., яка надалі зменшувалась, і вже станом на 01.01.2019 р. складала 6,52%. Це є свідченням того, що АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» має тісні ділові відносини з іншими членами корпорації «УкрАВТО», які виступають пов'язаними сторонами.

Рис. 2.2 ілюструє, як змінювалось співвідношення між «зовнішніми» та «внутрішніми» клієнтами підприємства протягом 2016-2017 рр.

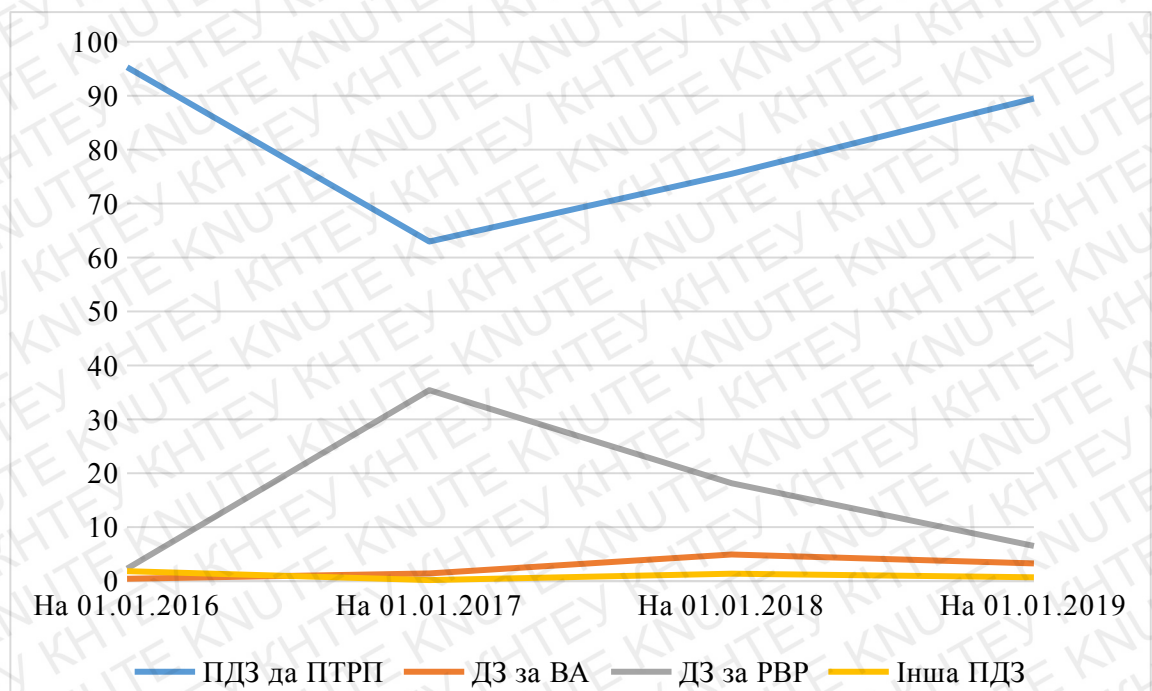

Рис. 2.2. Динаміка структури поточної дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Так, зменшення питомої ваги поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги у 2016 р. компенсувалось зростанням частки дебіторської заборгованості за розрахунками із внутрішніх розрахунків, і навпаки, збільшення питомої ваги поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги у 2017-2018 рр. вплинуло на скорочення частки дебіторської заборгованості за розрахунками із внутрішніх розрахунків.

За своїм змістом дебіторська заборгованість за виданими авансами є грошовими коштами, що заздалегідь сплатило підприємство на користь своїх постачальників у рахунок наступних платежів. Протягом аналізованого періоду її питома вага була незначною і зросла лише на 2,85 п. п. з 2016 по 2018 роки.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом станом на 01.01.2016 складала 16 772 тис. грн., а на 01.01.2019 - 100 тис. грн. На початок та на кінець 2017 року підприємство не мало заборгованості фінансових і податкових органів та не здійснювало переплати за податками, зборами та іншими платежами до бюджету.

Отже, можемо зробити висновок, що близько чверті оборотних активів досліджуваного підприємства у 2016-2018 рр. було сформовано за рахунок поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що робить її вагомим фактором впливу на фінансовий стан АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» протягом останніх років діяльності.

2.2. Аналіз кредитної політики підприємства

З метою забезпечення безперебійної діяльності підприємство потребує значного обсягу оборотних активів, в тому числі активів у розрахунках, вагому частку яких складає дебіторська заборгованість. Тому постає проблема розробки ефективної кредитної політики, яка повинна бути спрямована на оптимізацію загального розміру дебіторської заборгованості та забезпечення своєчасної її інкасації.

Компанія «ЗІП-АВТО» є автосервісною філією ПрАТ «Українська автомобільна корпорація», до складу якої входить ще 13 філій та дочірнє підприємство ДП Львівський регіональний центр «Захід-Авто». Всі підприємства в середині корпорації взаємодіють як єдине ціле. Основними

клієнтами є юридичні та фізичні особи, та фізичні особи-суб'єкти підприємницької діяльності. Запасні частини та автотовари частково виробляються АТ «ЗАЗ», інші - закуповуються у міжнародних компаній-виробників автомобілів. Ціни залежать від цін постачальників та можуть коливатися залежно від курсу валют. Діяльність ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» поєднує декілька напрямків: автосервісні послуги з технічного обслуговування та ремонту автомобілів; продаж комплектуючих частин, матеріалів та автотоварів; продаж легкових, комерційних, вантажних автомобілів, автобусів тощо.

В свою чергу, на АФ «ЗІП-АВТО» покладаються функції саме з реалізації запасних частин, мастил, спец. рідин, додаткового обладнання, аксесуарів та автоматеріалів. Основним каналом збуту продукції підприємства виступає інтернет-магазин (сайт - <http://e-zipavto.com>).

Торгівлі запасними частинами характерна певна сезонність (рис.2.3).

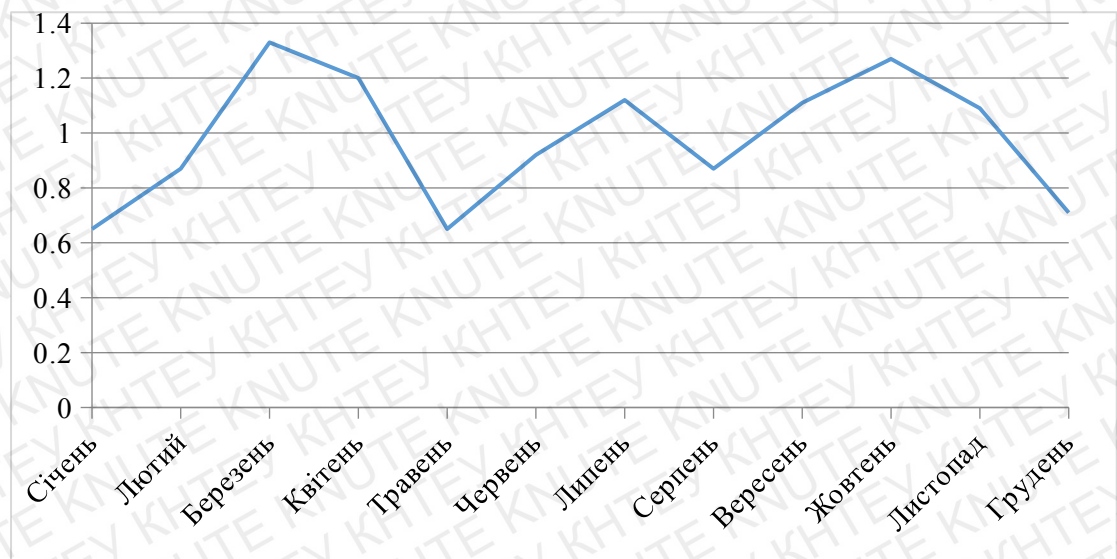

Рис. 2.3. Динаміка коефіцієнту сезонності продажу запасних частин до автомобілів

Спостерігається спад продажів у травні (значна кількість святкових днів), у серпні (пік сезону відпусток), напередодні і впродовж новорічних та різдвяних свят.

Для заохочення до співпраці нових клієнтів АФ «ЗІП-АВТО» пропонує

гнучку систему знижок на придбання продукції в залежності від обсягу середньомісячних закупівель. Знижки поділяються на групи:

- 1) перша група - 5-10 тис. грн. без ПДВ – 3-5% знижки;
- 2) друга група - 10-15 тис. грн. без ПДВ – 5-8%;
- 3) третя група - 15-30 тис. грн. без ПДВ – 8-15%;
- 4) четверта група - від 30 тис. грн. без ПДВ – від 15 %.

По закінченню трьох місяців співпраці підприємством аналізується обсяг закупівель (спад / збільшення) і коригується розмір знижки.

На основі проведеного дослідження ми можемо описати систему кредитних умов, яка існує між АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» та її клієнтами:

1) розмір кредиту (кредитний ліміт) – коливається для кожного покупця та залежить від його кредитного рейтингу, його репутації, тривалості ділових відносин. Також кредитний ліміт диференціюється за видами реалізованої продукції;

2) термін надання кредиту (кредитний період) – максимальна тривалість відстрочки платежу складає 30 місяців. У деяких випадках можливі виключення;

3) вартість надання кредиту – для клієнтів юридичних осіб, які здійснюють оптові закупівлі, існує система цінових знижок за умов дострокової оплати, розмір яких не перевищує 10%;

4) система штрафних санкцій – в договорі поставки товарів на умовах відстрочення платежу вказується розмір пені за кожен день прострочення. Зазвичай розмір пені складає 0,1% від вартості товарів.

У ході дослідження було встановлено, що кредитна політика АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» заснована як на формальних, так і неформальних критеріях вибору покупців. Підприємство розробило власні стандарти оцінки кредитоспроможності клієнтів, беручи за основу вітчизняний та міжнародний досвід. В процесі цієї оцінки досліджується наступні аспекти:

- юридичні — період існування юридичної особи та тривалість співпраці з нею;
- фінансові — платоспроможність покупця, показник поточної ліквідності, обсяг простроченої ним заборгованості за попередні періоди, динаміка кредиторської заборгованості;
- організаційні — репутація покупця в діловому світі; оцінка стану його ресурсного забезпечення;
- ринкові — кон'юнктура ринку, на якому працює контрагент; контрольована ним частка ринку.

Чим довше існує покупець на ринку, веде комерційні відносини з підприємством, чим краще дотримується платіжної дисципліни та підтримує власну платоспроможність, тим вищим є його кредитний рейтинг, обсяг і термін кредитування.

На основі зібраної та проаналізованої інформації відбувається групування покупців за рівнем кредитоспроможності у категорії:

- покупці, кредит котрим може бути наданий у максимальному обсязі встановленого кредитного ліміту;
- покупці, яким кредит може бути наданий в обмеженому обсязі, виходячи з рівня допустимого ризику неповернення боргу;
- покупці, яким кредит не надається (якщо ризик неповернення боргу перевищує допустимий).

Тобто, якщо в результаті аналізу кредитоспроможності потенційний покупець не відповідає внутрішнім вимогам АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація», то йому буде надано товарний кредит на більш жорстких умовах або буде відмовлено у наданні такого.

Таким чином, можемо констатувати, що кредитна політика АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» належить до помірною типу, оскільки комерційний відділ підприємства відповідально ставиться до відбору клієнтів, фундаментально аналізує їх діяльність, репутацію та фінансові показники, використовує систему штрафних санкцій, але при

цьому прагне до розширення ринків збуту, використовує індивідуальний підхід до кожного покупця та заохочує їх системою цінових знижок за дострокову оплату. Саме така кредитна політика найширше використовується на практиці, оскільки забезпечує оптимальне співвідношення фінансового ризику та дохідності.

2.3. Аналіз ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємстві

У попередніх розділах нами було досліджено загальний стан, динаміку обсягу та структури дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація», проаналізовано якість її кредитної політики. Проте для формування висновку щодо ефективності управління нею необхідно розрахувати ряд показників (дод. Г). Спочатку проаналізуємо динаміку коефіцієнта оборотності та періоду погашення дебіторської заборгованості (дод. Е).

Коефіцієнт оборотності показує, скільки разів впродовж періоду, що аналізується, обсяги надходжень від реалізації можуть вмістити в собі середній залишок дебіторської заборгованості. Позитивною тенденцією є зростання даного показника. Він розраховується за формулою (2.1) [13] :

$$КО_{ДЗ} = \frac{ЧДР}{ДЗ} \quad (2.1)$$

де ЧДР – чистий дохід від реалізації продукції;

ДЗ – дебіторська заборгованість (середня за аналізований період).

Період обороту показує, скільки в середньому днів потрібно підприємству для отримання оплати за поставлені товари, виконані роботи (надані послуги). Чим триваліший період погашення, тим вищий ризик неповернення дебіторської заборгованості. Дани показник розраховується із

застосуванням попереднього (2.2) [13] :

$$ПО_{дз} = \frac{T}{КО_{дз}} \quad (2.2)$$

де Т – звітний період у днях (360,90,30);

КО_{дз} – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

Коефіцієнти оборотності та періоди обороту запасів та кредиторської заборгованості розраховуються аналогічно, за винятком того, що в чисельнику прийнято брати собівартість реалізованої продукції.

На основі отриманих періодів оборотності можна розрахувати тривалість операційного та фінансового циклів. Операційний цикл характеризує проміжок часу між відвантаженням сировини та матеріалів і отриманням грошей за продані товари або надані послуги, в т.ч. від погашення дебіторської заборгованості. Розраховується за формулою (2.3) [13] :

$$ОЦ = ПО_з + ПО_{дз} \quad (2.3)$$

де ПО_з – період обороту запасів;

ПО_{дз} – період обороту дебіторської заборгованості.

В свою чергу, фінансовий цикл – це проміжок часу між фактичною оплатою сировини та матеріалів (появою кредиторської заборгованості) та отриманням коштів від покупців за реалізовану їм продукцію. Він розраховується наступним чином (2.4) [13] :

$$ФЦ = ОЦ - ПО_{кз} \quad (2.4)$$

де ПО_{кз} – період обороту кредиторської заборгованості.

Позитивною є тенденція до зростання даних показників.

Результати аналізу (табл. 2.4) свідчать, що середній термін зберігання запасів на складі підприємства протягом 2016-2018 рр. зменшився з 87 до 80 днів, середній період інкасації поточної дебіторської заборгованості за

продукцію, товари, роботи, послуги - з 25 до 23 днів, а решти дебіторської заборгованості – зріс лише на 1 день.

Таблиця 2.4

Динаміка показників оборотності оборотних активів та кредиторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Показники	2016	2017	2018	Абсолютний приріст	
				На 2017	На 2018
<i>1. Період обороту, днів</i>					
запасів	87	59	80	-28	21
дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	25	12	23	-13	11
іншої дебіторської заборгованості	3	5	4	2	-1
кредиторської заборгованості	97	65	90	-32	25
<i>2. Коефіцієнт оборотності, разів</i>					
запасів	4,13	6,06	4,51	1,93	-1,55
дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	14,50	30,89	15,88	16,39	-15,02
іншої дебіторської заборгованості	106,51	79,68	86,80	-26,83	7,12
кредиторської заборгованості	3,71	5,56	3,99	1,85	-1,57
<i>3. Тривалість операційного циклу, днів</i>	112	71	103	-41	32
<i>4. Тривалість фінансового циклу, днів</i>	15	6	13	-9	7

Причиною таких змін є збільшення обсягу закупівель і збуту товарів, в той час як нормативи формування запасів залишилися на попередньому рівні. В сукупності ці зміни призвели до скорочення тривалості операційного циклу на 9 днів, що означає зменшення періоду «заморозки» обігових коштів підприємства і позитивно впливає на його фінансову стійкість. Досягнути подальшого зниження значення даного показника можна як за рахунок оптимізації управління запасами, так і за рахунок підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

Тривалість фінансового циклу підприємства протягом 2016-2018 рр. скоротилась на 2 дні, тобто, у 2018 р. підприємство розраховувалось зі своїми постачальниками за 13 днів до отримання грошових коштів від клієнтів за поставлену продукцію та/або надані послуги. За умови, що при

цьому у підприємства не виникало потреби в додатковому залученні капіталу для поповнення обігових коштів, дане явище можна розглядати як нормальне. Проте в цілому позитивним є від'ємне значення фінансового циклу, яке є свідченням того, що підприємство фактично фінансує певний період свого операційного циклу за рахунок коштів кредиторів.

Наступним етапом стане дослідження показників ліквідності та платоспроможності підприємства (дод. Ж; табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка показників ліквідності та платоспроможності АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Показники	Обсяг				Абсолютний приріст		
	На 01.01. 2016	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019	На 01.01. 2017	На 01.01. 2018	На 01.01. 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Сума ліквідних активів, млн. грн.	40 177	36 262	38 493	85 382	-3 915	2 231	46 889
2. Сума швидколіквідних активів, млн. грн..	-22 939	-28 381	-21 904	-59 656	-5 442	6 477	-37 752
3. Сума готових засобів платежу, млн. грн.	1 369	3 123	4 221	3 384	1 754	1 098	-837
4. Коефіцієнт забезпеченості: Ліквідними активами	0,98	0,91	0,85	0,90	-0,07	-0,06	0,05
Швидколіквідними активами	0,42	0,20	0,37	0,27	-0,22	0,17	-0,09
Готовими засобами платежу	0,03	0,08	0,09	0,04	0,04	0,01	-0,06
5. Загальний коефіцієнт покриття	1,30	1,34	1,32	1,27	0,04	-0,02	-0,05
6. Проміжний коефіцієнт покриття	0,56	0,29	0,57	0,38	-0,27	0,28	-0,18
7. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,04	0,12	0,14	0,05	0,07	0,03	-0,09
8. Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,52	0,17	0,42	0,34	-0,34	0,25	-0,08

За даними таблиці робимо висновок, що протягом 2016-2018 рр. підприємство було забезпечено ліквідними активами в середньому на 90%. Значення коефіцієнта забезпечення швидколіквідними активами не було сталим та протягом періоду скоротилось на 0,15. В свою чергу, готовими засобами платежу підприємство найбільше було забезпечено станом на 01.01.2018 р. - 9% активів підприємства складали готівка та кошти на поточному рахунку в банку.

Загальний, проміжний коефіцієнти покриття та коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства протягом досліджуваного періоду не відповідали рекомендованим значенням (1,8-2; 0,8-0,9; та 0,2-0,3 відповідно). Також за цими показниками спостерігається негативна тенденція (рис. 2.4), що може свідчити про зростання фінансових ризиків підприємства, зменшення спроможності вчасно і в повному обсязі погасити поточні зобов'язання.

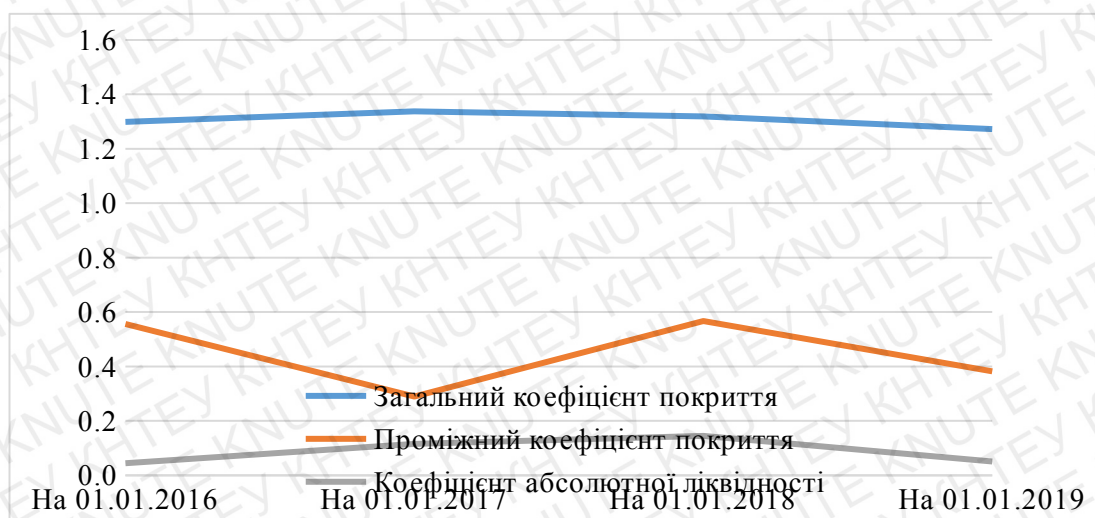

Рис. 2.4. Динаміка коефіцієнтів ліквідності АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Оптимальним значенням коефіцієнта співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості вважається одиниця. За таких умов підприємству має вистачити коштів, які будуть отримані ним від дебіторів, щоб повністю покрити поточні зобов'язання перед кредиторами. Проте протягом 2016-2018 рр. підприємство не змогло досягнути такого значення

показника, воно суттєво коливалось. Так, на початок 2016 р. АФ «ЗІП-АВТО» за рахунок поточної дебіторської заборгованості могла покрити 52% своїх зобов'язань перед кредиторами, тоді як на кінець року лише 17%. Далі знов відбулось зростання показника до позначки 42% і спад до 34% на кінець 2018 р.

Така ситуація є відображенням проблем із вчасністю розрахунків із постачальниками, що може призвести до підвищення цін поставлених товарів. Якщо несвоєчасний розрахунок з кредиторами відбувається постійно, то це свідчить про низьку якість фінансового менеджменту. Для вирішення проблеми необхідно використовувати бюджетування, складати платіжний календар, використовувати інші прийоми, які дозволять контролювати рух вхідних і вихідних грошових потоків.

Як зазначалося в підрозділі 2.1 випускної кваліфікаційної роботи, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги протягом аналізованого періоду посідала друге місце після товарів в складі оборотних активів. Бухгалтерією підприємства нам було надано інформацію про склад поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» за основними дебіторами (дод. І).

На основі даних таблиці ми можемо зробити висновок, що склад основних покупців, яким надавалась відстрочка платежу, протягом 2016-2018 рр. залишався не змінним, коливалась лише питома вага обсягу їх заборгованості перед підприємством. За напрямом діяльності – це підприємства, що займаються роздрібною торгівлею деталями та приладдям для автотранспортних засобів, а також продажем автомобілів та запасних частин до них. Зокрема, в перелік основних дебіторів потрапило ПрАТ «Дніпропетровськ-Авто», яке теж є членом корпорації «УкрАВТО».

Також нам було надано інформацію про «віковий» склад дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги (дод. К).

Згідно даних таблиці робимо висновок, що за аналізований період лише

на початку 2017 року більшу частину поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги становила заборгованість, строк погашення якої ще не настав (72%), а решту (28%) – прострочена, в т.ч. від 1 до 10 днів – 19%, від 21 до 30 днів – 4%. Проте на початку 2016, 2017 та 2018 років спостерігалась протилежна ситуація.

Питома вага простроченої дебіторської заборгованості складала 57%, 58% та 65% відповідно. Найбільше було боргових зобов'язань з прострочкою до 10 днів – 19%, 23% та 24% відповідно. Прострочені від 11 до 20 днів зобов'язання склали 21%, 14% та 17%, а від 31 до 60 днів – 5%, 10% та 10% відповідно. При цьому, у АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» не виникало сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, що є позитивним для діяльності підприємства.

Важливо проаналізувати середній «вік» простроченої дебіторської заборгованості ($ВП_{ДЗ}$). Його визначають як відношення середнього залишку дебіторської заборгованості, неоплаченої в строк в період, що аналізується, до суми одноденного обороту по реалізації в цьому періоді (2.5) [5].

$$ВП_{ДЗ} = \frac{ДЗ_{\text{ср}} \cdot Д}{ЧДР_{\text{кр}}} \quad (2.5)$$

де $ДЗ_{\text{ср}}$ – середній залишок дебіторської заборгованості не оплаченої в строк;

$Д$ – кількість днів в періоді;

$ЧДР_{\text{кр}}$ – обсяг реалізації продукції в кредит за період.

Отримані результати розрахунків представлено на рис 2.5.

Як бачимо, середній «вік» простроченої дебіторської заборгованості протягом 2016-2017 рр. скоротився на 7 днів. Вочевидь, це є свідченням тимчасового покращення платоспроможності покупців. Проте протягом 2017-2018 рр. цей показник зріс на 8 днів, що є негативною тенденцією, а за умов подальшого зростання може ставити під загрозу нормальну діяльність АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація».

Рис. 2.5. Динаміка середнього «віку» простроченої дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2016-2018 рр.

Таким чином, на основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що протягом 2016-2018 р. стан ефективності управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» не мав безумовно позитивної чи негативної тенденції. Суттєве покращення ефективності даного процесу спостерігалось у 2017 році. Зокрема, скоротився період обороту дебіторської заборгованості, зросли значення коефіцієнтів загального, проміжного покриття та абсолютної ліквідності, а також зменшився середній «вік» простроченої дебіторської заборгованості. Проте у 2018 році спостерігалася протилежна ситуація щодо динаміки даних показників. За умови, що негативна динаміка аналізованих нами показників існуватиме в майбутньому, підприємство може зіткнутися з браком обігових коштів для оплати зобов'язань перед своїми постачальниками через невчасне повернення коштів за поставлені товари та надані послуги від своїх клієнтів, з'явиться загроза банкрутства.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ

ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ АФ «ЗІП-АВТО»

ПРАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»

Проведений нами аналіз ефективності управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» дає підстави зробити наступні висновки:

- 1) обсяг дебіторської заборгованості підприємства за останній рік має тенденцію до зростання;
- 2) дебіторська заборгованість посідає друге місце в загальному обсязі оборотних активів підприємства;
- 3) в складі дебіторської заборгованості найбільшу питому вагу займала дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги;
- 4) на підприємстві створена та діє система кредитних умов при роботі з покупцями;
- 5) відбір клієнтів, з якими співпрацює підприємство, здійснюється на основі ретельного аналізу всіх факторів, що впливають на їх кредитоспроможність;
- 6) в останні роки на підприємстві спостерігається тенденція збільшення періоду обороту дебіторської заборгованості, що стало причиною зростання тривалості операційного та фінансового циклів підприємства;
- 7) загальний, проміжний коефіцієнти покриття та коефіцієнт абсолютної ліквідності на підприємстві протягом досліджуваного періоду не відповідали рекомендованим значенням та мали негативну тенденцію щодо зміни;
- 8) спостерігається зростання середнього «віку» простроченої дебіторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація».

У зв'язку з вищезазначеним, можемо констатувати, що на

досліджуваному підприємстві існує проблема, пов'язана з відволіканням грошових коштів з обороту. Це призводить до зниження його платоспроможності і загалом справляє негативний вплив на фінансову стійкість підприємства.

На нашу думку, з метою скорочення обсягу поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги та підвищення ефективності управління нею підприємству слід розробити нову кредитку політику, яка включатиме в себе такі заходи:

- 1) перегляд шкали цінових знижок при здійсненні негайних розрахунків за придбану продукцію. Підвищити розмір максимальної знижки з 10% до 15% у разі розрахунку протягом 5 робочих днів від дати отримання документів на оплату;
- 2) посилення штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань покупцями у вигляді зростання розміру пені, а також запровадження таких заходів, як нагадування телефоном, поштою чи поширення інформації серед суміжних постачальників задля прискорення погашення заборгованості;
- 3) організацію інформаційного забезпечення обліку різних видів дебіторської заборгованості з метою отримання повної й оперативної інформації про їх стан та прогнозні обсяги;
- 4) використання сучасних форм рефінансування поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги з метою прискорення розрахунків;
- 5) створення резервних фондів для покриття безнадійної дебіторської заборгованості з метою захисту підприємства від ризику неплатоспроможності покупців;
- 6) використання аналітичних онлайн-систем перевірки контрагентів при прийнятті рішення про надання товарного кредиту. Серед таких систем можна виділити онлайн-сервіси YouControl, Contr Agent та Опендатабот (рис.3.1).

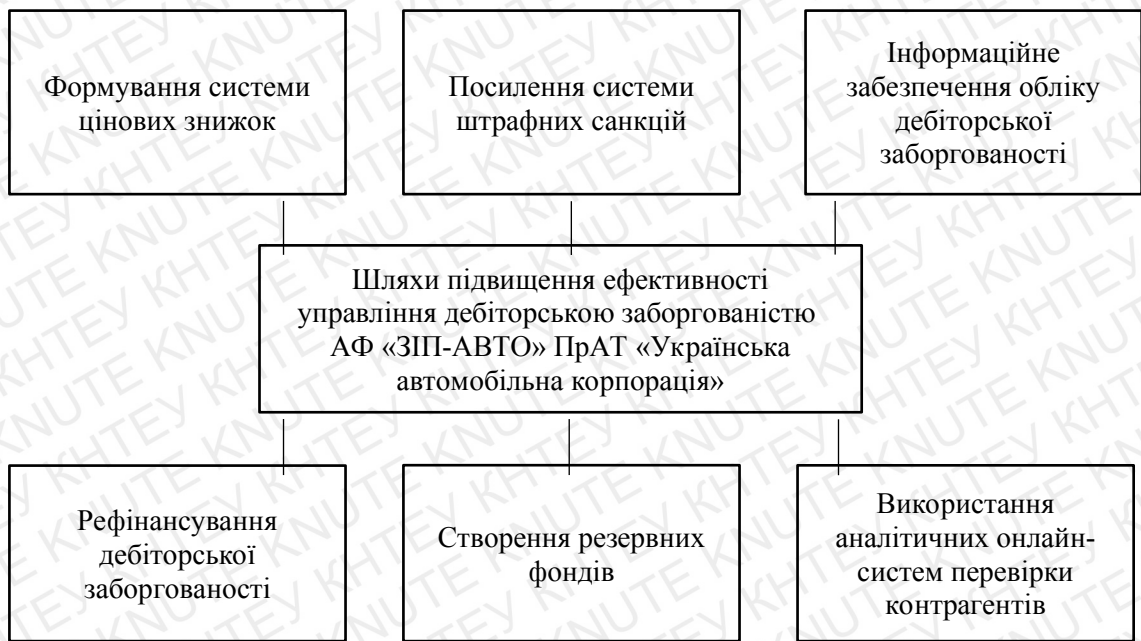

Рис. 3.1. Шляхи підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація»

На світовому ринку і в Україні використовують декілька методів рефінансування дебіторської заборгованості, зокрема це спонтанне фінансування, факторинг, форфейтинг, облік або дисконт векселів. На основі проведеного протягом останніх трьох років дослідження ринку фінансових послуг України робимо висновок, що з перелічених методів рефінансування дебіторської заборгованості найширше застосовується факторинг.

У 2018 році із 15 найнадійніших банків України [54] на ринку факторингу працює 6 - Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, ОТП Банк, Укрсоцбанк, Альфа-Банк та ПУМБ. Серед інших банків меншого розміру можна виділити Банк «Південний», Банк «Глобус», Вернум Банк, МТБ Банк, ТАСкомбанк та ін.

Крім банків, послуги факторингу мають право надавати спеціалізовані небанківські фінансово-кредитні установи, кількість яких на ринку на кінець 2018 року становила 589 [55].

У табл. 3.1 наведено розподіл договорів факторингу за галузями

економічної діяльності протягом 2015-2017 років.

Таблиця 3.1

Розподіл договорів факторингу за галузями, млн. грн.

Назва галузі	2015	2016	2017	Питома вага, %		
				2015	2016	2017
Будівництво	91,3	382,4	221,6	0,55	2,26	0,71
Добувна промисловість	0	7,6	12	-	0,05	0,04
Легка промисловість	-	1,5	-	-	0,01	-
Машинобудування	-	-	26,7	-	-	0,09
Металургія	-	7	87	-	0,04	0,28
Сільське господарство	29,7	68,2	302,2	0,18	0,40	0,96
Сфера послуг	738,3	1 121,20	5 504,90	4,46	6,64	17,55
Транспорт	50	0,7	245	0,30	-	0,78
Харчова промисловість	105	92,2	154,6	0,63	0,55	0,49
Хімічна промисловість	-	54,9	-	-	0,33	-
Інші	15 541,50	15 151,80	24 809,20	93,87	89,72	79,10
Всього	16 555,90	16 887,60	31 363,20	100,00	100,00	100,00

Джерело: розроблено автором на основі [56].

Дані таблиці дають підстави стверджувати, що основним споживачем факторингових послуг залишається малий та середній бізнес, зокрема сфера послуг (торгівля), яка найбільше потребує постійного поповнення оборотних коштів.

Нами було проведено дослідження сучасних умов факторингового фінансування в чотирьох банках України (Укрексімбанк, Райффайзен Банк Аваль, Укрсоцбанк, Банк «Південний», Банк «Глобус»).

Пропонуємо для ознайомлення коротку вибірку умов факторингового фінансування банками та факторинговими компаніями у 2018 році (дод. М).

На жаль, інформацію про розмір процентних ставок за факторингом банки надають лише своїм потенційним клієнтам. Але, як правило, їх рівень вищий, ніж середній рівень реальних ставок банківського кредитування малого і середнього бізнесу. Така різниця у ставках обумовлена двома причинами: по-перше, грає роль короткостроковість факторингового фінансування, при якій ставки у відсотках річних діляться на 12 при терміні в один місяць. А по-друге, банки-фактори змушені уважно відслідковувати

діяльність своїх постачальників і дебіторів, їх фінансовий стан та грошові потоки, чим можуть не займатися банки-кредитори по відношенню до позичальників.

Процентні ставки, що пропонують факторингові компанії, вищі за банківські, оскільки, зазвичай, вони не вимагають сплати додаткових комісій.

Отже, при поєднанні таких складових кредитної політики, як надання економічно обґрунтованих знижок покупцям продукції, посилення штрафних санкцій за прострочення виконання ними зобов'язань, організація контролінгу за обсягом і складом дебіторської заборгованості та, що не менш важливе, використання сучасних методів її рефінансування, АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» здатна суттєво покращити оборотність капіталу, а отже, забезпечити зростання рівня платоспроможності та нормалізувати свій фінансовий стан.

Якщо у плановому періоді підприємство скористається послугами факторингу задля скорочення обсягу поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, її оптимальний розмір ми можемо розрахувати на основі формули тривалості фінансового циклу підприємства (2.4). При цьому його оптимальним значенням практики фінансового менеджменту вважають рівність нулю. Виходячи з цього, плановий період обороту дебіторської заборгованості розрахуємо за формулою (3.1):

$$ПО_{ДЗ} = ПО_{КЗ} - ПО_З, \text{ якщо } ФЦ=0 \quad (3.1)$$

За умов незмінності періодів обороту запасів та кредиторської заборгованості, період обороту поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги становитиме:

$$ПО_{ДЗ} = 90 - 80 = 10 \text{ (днів)}.$$

Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (ЧД) розрахуємо за допомогою методу екстраполяції, оскільки у підприємства протягом аналізованого періоду простежується чітка тенденція до зростання його обсягу. Спочатку визначаємо середній темп його росту:

$$TP_{\text{ЧД}} = \sqrt[3]{\frac{228\,320\,097}{130\,109\,330}} \cdot 100 = 132,47\%$$

Тоді плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції становитиме:

$$\text{ЧД}^{2019} = 228\,320\,097 \cdot 1,3247 = 302\,455\,851 \text{ (тис. грн.)}.$$

Розрахуємо плановий обсяг поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги:

$$ПДЗ_{\text{ПТРП}}^{\text{пл}} = \frac{10 \cdot 302\,455\,851}{360} = 8\,401\,551 \text{ (тис. грн.)}.$$

Для того, щоб проаналізувати, як зміни обсягу чистого доходу та поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги вплинуть на стан підприємства у 2019 р., складемо план доходів та витрат та баланс станом на 01.01.2020 р.

Розрахунок планового обсягу собівартості продукції (Сб) будемо здійснювати через рівень собівартості у 2018 р., який розраховуємо наступним чином:

$$P_{\text{Сб}}^{2018} = \frac{\text{Сб}}{\text{ЧД}} \cdot 100 = \frac{184\,160\,808}{228\,320\,097} \cdot 100 = 80,66\%$$

Тоді собівартість реалізованої продукції у 2019 р. становитиме:

$$\text{Сб}^{2019} = \frac{\text{ЧД}^{2019} \cdot P_{\text{Сб}}^{2018}}{100} = \frac{302\,455\,851 \cdot 80,66}{100} = 243\,957\,999 \text{ (тис. грн.)}.$$

Далі обчислимо плановий розмір валового прибутку підприємства :

$$\text{ВП}^{2019} = \text{ЧД}^{2019} - \text{Сб}^{2019} = 302\,455\,851 - 243\,957\,999 = 58\,497\,852 \text{ (тис. грн.)}.$$

Адміністративні витрати у плановому періоді розрахуємо, використовуючи середній темп росту :

$$TP_{\text{AB}} = \sqrt[3]{\frac{3789512}{6924581}} \cdot 100 = 135\%$$

$$AB^{2019} = 6\,924\,581 \cdot 1,35 = 9\,360\,490 \text{ (тис. грн.)}$$

Обсяг інших операційних витрат, а також інших операційних доходів залишаємо в обсязі 2018 року.

Для розрахунку планового обсягу витрат на збут скористаємося показником рівня витрат на збут у чистому доході:

$$P_{BЗ}^{2018} = \frac{BЗ}{ЧД} \cdot 100 = \frac{24\,611\,309}{228\,320\,097} \cdot 100 = 10,78\%$$

Тоді обсяг витрат на збут АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» у 2019 р. становитиме:

$$BЗ^{2019} = \frac{ЧД^{2019} \cdot P_{BЗ}^{2018}}{100} = \frac{302\,455\,851 \cdot 10,78}{100} = 32\,602\,625 \text{ (тис. грн.)}$$

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2019 р. складе:

$$\Phi P_{ОД}^{2019} = 58497852 + 1206387 - 9360490 - 2725914 - 32602625 = 15015210 \text{ (тис. грн.)}$$

Показник інших доходів залишаємо на рівні 2018 року.

Тоді фінансовий результат до оподаткування підприємства у 2019 році становитиме:

$$\Phi P_{опод}^{2019} = 17451\,120 + 166481 = 15\,181\,691 \text{ (тис. грн.)}$$

Оскільки філії не є самостійними платниками податку на прибуток, а за них його сплачує головне підприємство, то чистий прибуток підприємства становитиме 17 617 601 тис. грн., що на 56,32% більше за обсяг чистого прибутку у 2018 році.

Підсумки планових розрахунків представлені у табл. 3.3.

Виходячи з даних Плану доходів і витрат підприємства на 2019 р. та розрахованих нам коефіцієнтів, можемо обчислити обсяги складових елементів активів та пасивів балансу на плановий рік.

Таблиця 3.3

**План доходів та витрат АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА
АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» на 2019 рік**

Стаття	Значення, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції	302 455 851
Собівартість реалізованої продукції	243 957 999
Валовий прибуток	58 497 852
Інші операційні доходи	1 206 387
Адміністративні витрати	9 360 490
Витрати на збут	32 602 625
Інші операційні витрати	2 725 914
Фінансовий результат від операційної діяльності до оподаткування	15 015 210
Інші доходи	166 481
Фінансовий результат до оподаткування	15 181 691
Податок на прибуток	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	15 181 691

Для розрахунку планового обсягу основних засобів спочатку проаналізуємо їх стан (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Динаміка коефіцієнта зносу основних засобів АФ «ЗІП-АВТО»
ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» у 2016-
2018 рр.**

Показник	На 01.01.2016	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019
Основні засоби (залишкова вартість), тис. грн	465 827	3 524 903	5 573 622	8 010 973
Основні засоби (первісна вартість), тис. грн	961 990	4 151 906	6 611 480	9 860 164
Знос основних засобів, тис. грн	496 163	627 003	1 037 858	1 849 191
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,52	0,15	0,16	0,19

Як бачимо, коефіцієнт зносу основних засобів на 01.01.2019 р. у АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» становив 18% та,

порівняно зі станом на 01.01.2016 р., скоротився на 33 п.п. Це означає, що підприємство вчасно оновлює та модернізує свою матеріально-технічну базу.

Розрахуємо середню норму амортизації за наступною формулою (3.2)[5]:

$$\overline{N}_A = \frac{3N_1 - 3N_0}{ПВ_0}$$

(3.2)

де $3N_0$, $3N_1$ – сума зносу на початок і на кінець року відповідно;

$ПВ_0$ – первісна вартість основних засобів на початок року.

Підставивши дані за 2018 рік, отримаємо :

$$\overline{N}_A^{2018} = \frac{1849191 - 1037858}{6611480} = 0,1227$$

Тепер можемо розрахувати плановий обсяг основних засобів підприємства у 2019 р. Врахувавши їх залишкову вартість на 01.01.2019 р. та амортизацію протягом року, отримаємо:

$$ОЗ^{2019} = 8010973 - 9860164 \cdot 0,1227 = 6\,800\,975 \quad (\text{тис. грн.})$$

Обсяг нематеріальних активів станом на 01.01.2019 р. розрахуємо аналогічно до формул 3.12 та 3.14. Сума амортизації становитиме:

$$\overline{N}_A^{2018} = \frac{767001 - 634468}{1898182} = 0,0698$$

Тоді плановий обсяг нематеріальних активів складе:

$$НА^{2019} = 1\,128\,513 - 1\,895\,514 \cdot 0,0698 = 996\,166 \quad (\text{тис. грн.}).$$

Обсяг незавершених капітальних інвестицій в складі необоротних активів, залишаємо на рівні 2018 року.

Розрахунок планового обсягу запасів проведемо на основі раніше визначеного планового обсягу собівартості продукції та періоду обороту запасів у 2018 р. (див. табл. 2.4):

$$З^{2019} = \frac{243\,957\,999 \cdot 80}{360} = 54\,212\,889 \quad (\text{тис. грн.}).$$

Обсяг інших складових поточної дебіторської заборгованості залишимо незмінним.

Плановий обсяг грошових коштів обчислимо на основі рівня грошових коштів у чистому доході від реалізації продукції:

$$P_{ГК}^{2018} = \frac{ГК}{ЧД} \cdot 100 = \frac{3802249}{228320097} \cdot 100 = 1,67\%$$

Тоді обсяг грошових коштів станом на 01.01.2020 р. складе:

$$ГК^{2019} = \frac{ЧД^{2019} \cdot P_{ГК}^{2018}}{100} = \frac{302455851 \cdot 1,67}{100} = 5\,036\,842 \quad (\text{тис. грн.})$$

Обсяги витрат майбутніх періодів та інших оборотних активів залишимо як у попередньому періоді.

Враховуючи ті факти, що на початок 2019 р. підприємство мало нерозподілений прибуток в обсязі 27 421 746 тис. грн., і за розрахунками протягом року може отримати чистий прибуток у розмірі 15 181 691 тис. грн., плановий обсяг нерозподіленого прибутку становитиме:

$$НП^{2019} = 27421746 + 15181691 = 42\,603\,437 \quad (\text{тис. грн.})$$

Загальний обсяг поточної кредиторської заборгованості у 2019 р. обчислимо з використанням планового обсягу собівартості продукції та періоду обороту кредиторської заборгованості у 2018 р. (табл. 2.4):

$$ПКЗ^{2019} = \frac{2\,439\,579\,999 \cdot 90}{360} = 60\,989\,500 \quad (\text{тис. грн.})$$

Обсяг поточних забезпечень та інших поточних зобов'язань залишаємо незмінними, на рівні 2018 року в розмірі 598 883 тис. грн. та 2 647 355 тис. грн. відповідно.

В результаті отримаємо баланс підприємства станом на 01.01.2020 р. (дод. Л).

Як бачимо, в результаті планування ми отримали надлишок коштів обсягом 28 790 705 тис. грн. у пасиві балансу. Якби підприємство мало зобов'язання, пов'язані з банківським кредитуванням, ми б порекомендували спрямувати цей надлишок коштів на їх погашення. Проте в даній ситуації, на нашу думку, доцільним є вкладення коштів в подальше оновлення та підтримання в оптимальному стані обладнання, приміщень, програмного забезпечення, а залишок розмістити на поточному рахунку. Тому розподілимо надлишок коштів у співвідношенні 60:30:10 на придбання основних засобів (17 274 423 тис. грн.) і нематеріальних активів (8 637 212 тис. грн.) та розміщення на поточному рахунку (2 879 071 тис. грн.) відповідно.

Тоді балансовий план АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» виглядатиме наступним чином (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Балансовий план АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА
АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» станом на 01.01.2020 р.**

АКТИВ	Сума, тис.грн.	ПАСИВ	Сума, тис.грн.
Основні засоби за залишковою вартістю	24 075 398	Зареєстрований капітал	-
Нематеріальні активи за залишковою вартістю	9 633 378	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	42 603 437
Незавершені капітальні інвестиції	6000	Всього власний капітал	42 603 437
Всього необоротних активів	33 714 776	Довгострокові кредити банку	-
Запаси	54 212 889	Всього довгострокові зобов'язання	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8 401 551	Короткострокові кредити банку	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	2 313 045	Поточна кредиторська заборгованість	60 989 500
Грошові кошти та їх еквіваленти	7 915 913		

Витрати майбутніх періодів	183 540	Поточні забезпечення	598 883
Інші оборотні активи	97 461	Інші поточні зобов'язання	2 647 355
Всього оборотні активи	73 124 399	Всього поточні зобов'язання	64 235 738
Всього активи	106 839 175	Всього капітал	106 839 175

Для оцінки ефективності наведених нами рекомендацій розрахуємо показники оборотності оборотних активів та кредиторської заборгованості, а також ліквідності та платоспроможності у плановому періоді і порівняємо їх з передплановим періодом (табл. 3.7, 3.8).

Згідно даних табл. 3.7 бачимо, що рекомендації щодо використання факторингу у плановому періоді здатні позитивно вплинути на тривалість операційного і фінансового циклів підприємства завдяки скороченню тривалості обороту дебіторської заборгованості на 13 днів. Це свідчить про те, що гіпотетично підприємство здатне швидше вивільнювати грошові кошти, які заморожені у дебіторській заборгованості, і таким чином покращити свою платіжну дисципліну перед постачальниками сировини.

Таблиця 3.7

Показники оборотності оборотних активів та кредиторської заборгованості АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» у 2018-2019 рр.

Показники	2018	2019	Абсолютний приріст
1. Період обороту, днів			
запасів	80	80	-
дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	23	10	-13
іншої дебіторської заборгованості	4	4	-
кредиторської заборгованості	90	90	-
2. Коефіцієнт оборотності, разів			
запасів	4,51	4,51	-
дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги	15,88	36,00	20,12
іншої дебіторської заборгованості	86,80	86,80	-
кредиторської заборгованості	3,99	3,99	-
3. Тривалість операційного циклу, днів	103	90	-13
4. Тривалість фінансового циклу, днів	13	0	-13

Дані табл. 3.8 свідчать, що зростання обсягу необоротних активів і одночасне скорочення обсягу оборотних матиме наслідком зменшення коефіцієнтів забезпечення ліквідними та швидколіквідними активами.

Таблиця 3.8

**Порівняння показників ліквідності та платоспроможності АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ»
планового та попереднього періоду**

Показники	Обсяг, тис.грн.		Абсолютний приріст на 01.01.2020, тис. грн.	Темп приросту на 01.01.2020, %
	На 01.01.2019	На 01.01.2020		
1	2	3	4	5
1. Сума ліквідних активів, тис.грн.	85 381 769	73 124 399	-12 257 370	-14,36
2. Сума швидколіквідних активів, тис.грн.	25 640 615	18 911 510	-6 729 105	-26,24
3. Сума готових засобів платежу, тис.грн	3 383 701	7 915 913	4 532 212	133,94
4. Коефіцієнт забезпеченості: Ліквідними активами	0,90	0,68	-0,22	-24,44
Швидколіквідними активами	0,27	0,18	-0,09	-33,33
Готовими засобами платежу	0,04	0,07	0,03	75,00
5. Загальний коефіцієнт покриття	1,27	1,14	-0,13	-10,24
6. Проміжний коефіцієнт покриття	0,38	0,29	-0,09	-23,68
7. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,12	0,07	140,00
8. Коефіцієнт відволікання оборотних активів: У запаси	0,70	0,74	0,04	-
У дебіторську заборгованість	0,26	0,15	-0,11	-
9. Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,34	0,18	-0,16	-47,06

Ці ж фактори вплинуть на скорочення загального та проміжного коефіцієнтів покриття. Також зміниться структура оборотних активів: частка

запасів у них зросте на 4 п.п., а дебіторської заборгованості скоротиться на 11 п.п. Обсяг покриття кредиторської заборгованості дебіторською скоротиться на 16 п.п.

Вищеперераховані зміни, особливо зменшення показників покриття, в науковій літературі слід розглядати як негативні. Проте у плановому періоді підприємство зможе отримати чистий дохід, що на 32,47% перевищує обсяг 2018 року. Крім того, коефіцієнт абсолютної ліквідності зросте в 1,4 рази. Вжиття рекомендованих заходів щодо оптимізації умов кредитної політики в сукупності з раціональним підходом до власної платіжної дисципліни по відношенню до постачальників здатні зменшити обсяг кредиторської заборгованості, отже позитивно вплинуть на ефективність управління дебіторською заборгованістю підприємства.

Для досягнення запланованого нами приросту чистого доходу ми рекомендуємо АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» вжити наступні заходи:

- 1) оновлення асортименту й номенклатури продукції, що пропонується клієнтам, забезпечення наявності аналогів популярних товарів в межах різних цінових категорій;
- 2) запровадження системи щоквартального преміювання менеджерів, відповідальних за роботу з клієнтами, на основі коефіцієнта виконання плану з продажів;
- 3) підвищення іміджу компанії шляхом ведення сторінок у соціальних мережах, участі в благодійних кампаніях та запровадження екологічної політики;
- 4) проведення рекламної кампанії задля залучення нових клієнтів;
- 5) використання бенчмаркінгу з метою запозичення найкращих методів роботи з покупцями та організації процесу управління на прикладі підприємств-конкурентів.

Таким чином, планування дебіторської заборгованості вимагає комплексного підходу і включає в себе аналіз її стану і складу у попередніх

періодах, і на його основі розробку ефективної кредитної політики на підприємстві, перегляд та вдосконалення основних її складових, пошук та використання сучасних методів рефінансування дебіторської заборгованості, а також перманентний контроль за станом кредиторської заборгованості задля уникнення криз ліквідності та банкрутства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У сучасних умовах більшість підприємств вдаються до продажу товарів в кредит. Це, в свою чергу, призводить до зростання обсягу дебіторської заборгованості перед постачальниками. На жаль, часто вона переходить у ранг простроченої, що призводить до невиконання зобов'язань перед кредиторами, як наслідок, підприємство банкрутує. Тому актуальність даної теми полягає в необхідності теоретичного дослідження процесу планування дебіторської заборгованості та обґрунтування такого її обсягу, що забезпечить ефективну роботу підприємства в сучасних умовах господарювання, які характеризуються високим рівнем конкуренції, дефіцитом фінансових ресурсів.

В ході дослідження нами було проаналізовано широке коло наукових джерел, що дає нам підстави зробити висновок про плюралізм підходів дослідників щодо визначення та видового розмежування дебіторської заборгованості. Запропоновані нами тлумачення та класифікація дебіторської заборгованості дозволяють більш повно відобразити економічну сутність даного поняття.

Оцінка ефективності кредитної політики виступає складовою загального аналізу ефективності управління дебіторською заборгованістю підприємства. В поєднанні з оцінкою ефективності інкасаційної політики вона дозволяє отримати розгорнуту та обґрунтовану інформацію про стан розрахунків з клієнтами, виявити проблеми та прийняти виважені рішення щодо їх усунення.

Аналіз балансу та фінансових результатів АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» за 2016-2018 рр. дає нам підстави зробити висновок, що близько четверті оборотних активів підприємства сформовано за рахунок дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, що робить її вагомим фактором впливу на фінансовий стан підприємства.

Результати, отримані в ході дослідження свідчать про те, що кредитна політика АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» належить до помірною типу. Саме така кредитна політика найширше використовується на практиці, оскільки забезпечує оптимальне співвідношення фінансового ризику та дохідності.

Протягом 2016-2018 р. стан ефективності управління дебіторською заборгованістю АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» не мав безумовно позитивної чи негативної тенденції. Так, суттєве покращення спостерігалось у 2017 році, що підтверджують скорочення періоду обороту дебіторської заборгованості з 25 до 12 днів, зростання значень коефіцієнтів проміжного покриття з 0,29 до 0,57 та абсолютної ліквідності – з 0,12 до 0,14, а також зменшення середнього «віку» простроченої дебіторської заборгованості з 13 до 6 днів. Проте у 2018 році була протилежна ситуація. Значення коефіцієнта проміжного покриття скоротилось до 0,38, коефіцієнта абсолютної ліквідності – до 0,05. Відбулось зростання періоду обороту дебіторської заборгованості до 23 днів, а середнього «віку» простроченої – до 14 днів. За умови, що негативна динаміка аналізованих нами показників існуватиме в майбутньому, підприємство може зіткнутися з браком обігових коштів для оплати зобов'язань перед своїми постачальниками через невчасне повернення коштів за поставлені товари та надані послуги від своїх клієнтів, з'явиться загроза банкрутства.

Відтак керівництву підприємства доцільно вжити заходів щодо підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю в плановому періоді. Серед таких заходів виділяємо:

- 1) формування системи цінових знижок;
- 2) посилення системи штрафних санкцій;
- 3) інформаційне забезпечення обліку дебіторської заборгованості;
- 4) використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості;

- 5) створення резервних фондів;
- 6) використання аналітичних онлайн-систем перевірки контрагентів.

Розробка балансового плану та плану доходів і витрат підприємства на 2019 рік підтвердили той факт, що планування дебіторської заборгованості вимагає комплексного підходу і включає в себе аналіз її стану і складу у попередніх періодах, і на його основі розробку ефективної кредитної політики, перегляд та вдосконалення складових кредитної політики, пошук та використання сучасних методів рефінансування дебіторської заборгованості, а також перманентний контроль за станом кредиторської заборгованості задля уникнення криз ліквідності та банкрутства.

Втілення в життя наданих нами рекомендації щодо використання факторингу у плановому періоді здатні позитивно вплинути на тривалість операційного і фінансового циклів підприємства завдяки скороченню тривалості обороту дебіторської заборгованості на 13 днів. Однак відбудеться скорочення загального та проміжного коефіцієнтів покриття. Також зміниться структура оборотних активів: частка запасів у них зросте на 4 п.п., а дебіторської заборгованості скоротиться на 11 п.п. Обсяг покриття кредиторської заборгованості дебіторською скоротиться на 16 п.п. Проте у плановому періоді підприємство зможе отримати чистий дохід, що на 32,47% перевищує обсяг 2018 року. Крім того, коефіцієнт абсолютної ліквідності зросте в 1,4 рази.

Наслідками впровадження ефективної системи управління дебіторською заборгованістю стануть безперервна результативна робота підприємства, прискорення обігу оборотних активів, максимізація прибутку підприємства при збереженні ліквідності та підвищення рівня його фінансової безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. П(С) БО № 10 "Дебіторська заборгованість": затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р., № 237. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://zakon.help/law/237/>
2. Хохлов М.П., Корнієнко О.С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства/ Економіка і суспільство. — Вип. 10. — 2017. — С.402-407.
3. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. — Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка». - 2005. — 714 с.
4. Сурніна К.С. Удосконалення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості промислових підприємств : дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.04 / Житомирський інженерно-технологічний ін-т. — Житомир. - 2001. — 242 с.
5. Момот Т. В., Безугла В. О., Тараруєв Ю. О., Кадничанський М. В., Чалий І. Г. Фінансовий менеджмент. - Навч. посібник За ред. Момот Т. В. - Центр учбової літератури. - 2011. — 712 с.
6. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент / За ред. проф. Г.Г.Кірейцева. К.: ЦУЛ. - 2002. — 440 с.
7. Новицька Н. В. Теоретичні аспекти понять «дебіторська заборгованість» і «кредиторська заборгованість» / Н. В. Новицька // Актуальні проблеми економіки. - 2012. — № 8 - С.34-42.
8. Мочерний С.В. та ін. Економічна енциклопедія. — У 3-ох т. — Т. 1. — К. : Вид. центр «Академія». - 2000. — 864 с.
9. Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Канурна З.Ф., Малюга Н.М., Чижевська Л.В. Бухгалтерський управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. — 4-те вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2008. — 480 с.

10. Стоун Д. Бухгалтерский учет и финансовый анализ / Стоун Д., Хитчинг К. – М.: Сирин, 1998. – 302 с.
11. Боди З., Мертон Р. Финансы / З. Боди, Р. Мертон. – М.: Вильямс, 2000. – 592 с.
12. Харій С. М. Дебіторська заборгованість та її значення в обліку / С. М. Харій // Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки. - 2012. - 423 с.
13. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. / І.О. Бланк. – К.: Вид-во "Ника- Центр", 2004. – 656 с.
14. Єлісеєва О. Проблеми обліку дебіторської заборгованості підприємств у контексті розвитку товарного кредитування / О. Єлісеєва, В. Гуня, В. Белозерцев // Економіст. - 2012. - № 11. - С. 68-73.
15. Адамішин М. В. Сутність та класифікація дебіторської заборгованості/ М. В. Адамішин// Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування». – Тернопіль. – 2017. – С.44-45.
16. Должанський А. М. Теоретичні аспекти та класифікація дебіторської заборгованості / А. М. Должанський, А. М. Когутич // Науковий вісник НЛТУ України. - 2014. - Вип. 24.2. - С. 222-227.
17. Євлаш Т. Методичні підходи до удосконалення класифікації дебіторської заборгованості / Т. Євлаш // Економічний аналіз. – 2010. – №5 – С. 255-258.
18. Півень Я. В. Класифікація та сутність дебіторської заборгованості в Україні / Я. В. Півень // Управління розвитком. - 2014. - № 11. - С. 52-54.
19. Скляр Є. В. Теоретичні засади дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей / Є. В. Скляр, А. І. Храпливий // Молодий вчений. - 2016. - № 5. - С. 153-156.

20. Чорненька О. Б. Напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах/ О. Б. Чорненька // Економічні науки. -2016. – С.259-269.
21. Шип В.Ю. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація / В. Ю. Шип // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. — 2010. — Вип. 29. — С. 96-99.
22. Нашкерська М. М. Управління дебіторською заборгованістю у структурі оборотного капіталу підприємства / М.М. Нашкерська // Вісник НУ «Львівська політехніка». — 2009. — №4. — С. 136—140.
23. Бабаєв В.Ю. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / В.Ю. Бабаєв, І.О. Гальченко // Теорія та практика державного управління. - 2011. - Вип. 2. - С. 164-170.
24. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик. — К.: Фінанси України, 2011. — 69 с.
25. Белозерцев В.С. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємств оптової торгівлі / В.С. Белозерцев // Вісник ДНУ ім. О. Гончара. – 2010. – № 10. – С. 56–58.
26. Ковтуненко К.В. Управління дебіторською заборгованістю як інструмент зменшення фінансових ризиків на малих підприємствах / К.В. Ковтуненко, О.А. Ковалик // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2017. - №1. – С. 52-57.
27. Лепьохін О. В. Управління дебіторською заборгованістю як передумова забезпечення життєдіяльності підприємств / О.В. Лепьохін // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.17 – С. 223-229.
28. Чорнобривець М.М. Управління дебіторською заборгованістю підприємства / М.М. Чорнобривець // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.13. – С. 241-246.
29. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент / Крамаренко Г. О., Чорна О. Є.. 2-ге вид.: Підручник. - Київ: Центр учбової літератури, 2009. - 520 с.

30. Федорченко О. Є. Актуальні проблеми управління дебіторською заборгованістю на підприємстві / О. Є. Федорченко // Інвестиції: практика та досвід. - 2015. - № 21. - С. 60-63.
31. Атаманчук, Ю. М. Особливості формування кредитної політики підприємства по відношенню до покупців / Ю. М. Атаманчук // Інвестиції: практика та досвід. – Київ, 2015. – № 6. – С. 54-59.
32. Басюк, Т. П. Реструктуризація дебіторської заборгованості підприємства / Т. П. Басюк // Фінанси України. - 2004. - № 12. - С. 35-43.
33. Беялов Т.Е. Аналіз форм і методів управління дебіторською заборгованістю у складі оперативних фінансових активів корпорації / Т.Е. Беялов // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 9 (51). – С. 30-36.
34. Блащак Л.М. Шляхи до раціонального управління дебіторською заборгованістю / Блащак Л.М. // Науковий вісник «Львівської політехніки». – 2009. – №1. – С. 157-159.
35. Боярко І.М. Оптимізація дебіторської заборгованості підприємства / І.М. Боярко // Економіка. Фінанси. Право. — 2010. — № 9. — С. 19-25.
36. Гнатенко Є.П. Сучасні методики аналізу дебіторської заборгованості/ Є.П. Гнатенко, А. М. Лебедик// Молодий вчений. -2016. - № 11 (38). – С. 562-565.
37. Гуменюк М. М. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / М. М. Гуменюк, Н. Р. Дарабан // Молодий вчений. - 2017. - № 11. - С. 1135-1139.
38. Гуня В. Розробка механізму управління дебіторською заборгованістю підприємства: концептуальний підхід / В. Гуня, В. Белозерцев // Економіст. - 2014. - № 3. – С. 57-60.
39. Дубровська Є. В. Методичний інструментарій щодо управління дебіторською заборгованістю / Є. В. Дубровська // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2009. - Вип. 3. - С. 299-308.

40. Квятковська, Л. А. Формування політики управління дебіторською заборгованістю підприємства / Л. А. Квятковська // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. - Кіровоград: КНТУ, 2007. - Вип. 12, ч. 1. - С. 281-286.
41. Кожевнікова О. В. Дебіторська заборгованість і кредитна політика компанії / О. Кожевнікова // Фінансовий ринок України. – 2012. – № 6. – С. 21-25.
42. Кручак Л.В. Методика аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємством/ Л.В. Кручак // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2016. – С.161-165.
43. Онисько С. Управління дебіторською заборгованістю у сучасних умовах господарювання / С. Онисько, О. Рубай // Вісник Львівського національного аграрного університету. Сер : Економіка АПК. - 2013. - № 20(1). - С. 154-157.
44. Остапенко Н.В., Небильцова В.М. Основні принципи ефективного управління дебіторської заборгованості підприємства / Н.В. Остапенко, В.М. Небильцова // Проблеми інноваційного розвитку економіки України: – С. 166-172.
45. Павлюк Т.С., Рудницька О.М. Основні напрями вдосконалення процесу управління дебіторською заборгованістю // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.8. – С. 272-278.
46. Ружицький А.В. Використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості для підвищення рівня економічної безпеки підприємства / Ружицький А.В., Томчишин О.О. // Науковий вісник «Львівської політехніки». – 2011. – №4. – С. 411-415.
47. Сліпачук О. Управління дебіторською заборгованістю / О. Сліпачук // Контроль. — 2010. — №1. — С. 37—48.
48. Таратута Л.В. Управління поточною дебіторською заборгованістю в умовах кризи / Л.В. Таратута // Сталий розвиток економіки. — 2011. — №4. — С. 220-228.

49. Тучак О. Управління дебіторською заборгованістю / О. Тучак // «Баланс». – Вінниця: «Баланс», 2012. – С. 19–24.
50. Ямненко Г. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства / Г. Ямненко // Траектория науки. - 2017. - Т. 3. - № 2. - С. 51-57.
51. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами. – М.: Финансы и статистика 2003. – 800 с.
52. Заров К.Г. Управление дебиторской задолженности: оценка экономического эффекта от предоставления коммерческого кредита при условии увеличения закупаемой партии товаров/ К.Г. Заров // Финансовый менеджмент. - 2008. - № 3. - С. 12-18.
53. Терещенко О.О. Форфейтинг: Навч. посіб-ник. — К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
54. Рейтинг самых надежных банков Украины в 2018 году// Фориншурер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/rating-banks>
55. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2018 рік// Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – 2019. – №4. – 19 с.
56. Підсумки діяльності фінансових компаній, ломбардів та юридичних осіб (лізингодавців) за 2017 рік// Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – 2019. – №4. – 19 с.
57. Аналитическая записка об условиях лизингового и факторингового обслуживания юридических лиц в крупнейших банках Украины. – К.: Простобанк Консалтинг, 2018 – 26 с.

Визначення поняття «дебіторська заборгованість» українськими дослідниками *

№ п/п	Джерело	Тлумачення поняття «дебіторська заборгованість»
1	2	3
1	Хохлов М.П.	Сума коштів, які нараховуються підприємству від покупців за товари або послуги, продані в кредит [2].
2	Загородній А.Г.	Сума заборгованостей підприємству (організації) від юридичних або фізичних осіб (дебіторів) на певну дату, яка виникає в процесі господарських стосунків між ними [3, с. 196].
3	Сурніна К.С.	Матеріальні ресурси, що не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена з обігу грошових коштів [4].
4	Момот Т. В.	Засоби підприємства, що є «мертвими» від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу [5].
5	Кірейцев Г.Г.	Складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг [6].
6	Новицька Н. В.	Фінансова категорія, яка відображає сукупність специфічних фінансових відносин з приводу способів і строків розрахунків між постачальниками та покупцями, яка набуває форми оборотного або необоротного (залежно від строковості заборгованості) активу постачальника – потенційно позитивного грошового потоку [7].
7	Л. Каніщенко	Частина обігового капіталу підприємства, компанії; сума, яку заборгували підприємству, організації, компанії інші юридичні особи і компанії, а також громадяни, що є їх боржниками (дебіторами) за поставку товарів, виконання робіт, надання послуг тощо [8, с.529].
8	А. Мороз	Сума боргів, що належать підприємству, організації, установі від юридичних осіб і виникають у процесі господарської діяльності підприємств, організацій, установ [9].
9	М. Дембінський	Кошти в незакінчених розрахунках, або дебіторська заборгованість, яка становить заборгованість інших підприємств, організацій і окремих осіб даному підприємству [9].
10	В. Лінніков	Заборгованість юридичних або фізичних осіб, що виникла в процесі господарської діяльності певного підприємства, організації чи установи [9].

*Джерело: складено автором на основі [2-9].

Класифікація дебіторської заборгованості *

Класифікаційна ознака	Види дебіторської заборгованості
1	2
1) за терміном погашення та зв'язком з нормальним операційним циклом	- довгострокова (за майно, що передано у фінансову оренду, одержані векселі, інша довгострокова заборгованість); - поточна (за товари, роботи та послуги, за розрахунками, інша поточна заборгованість);
2) за своєчасністю погашення	- термін оплати якої не настав (нормальна); - не сплачена в термін (прострочена); - сумнівна; - безнадійна;
3) за ступенем спланованості	- запланована; - незапланована;
4) за ступенем забезпечення	- забезпечена; - незабезпечена;
5) за об'єктами, щодо яких виникають зобов'язання	- за товари, роботи, послуги; - за виплатами працівникам; - за податками; - за соціальними платежами; - за виданими авансами; - за нарахованими дивідендами, відсотками, роялті та іншими доходами; - за відшкодуванням завданих збитків; - за векселями та ін.
6) за видами контрагентів	- покупців (споживачів); - постачальників; - працівників; - бюджету; - фондів соціального страхування; - власників (акціонерів) та ін.
7) за національною ознакою дебіторів	- вітчизняних дебіторів - іноземних дебіторів
8) за формою погашення	- монетарна (повинна бути погашена грошовими коштами чи їх еквівалентами); - немонетарна (повинна бути погашена у формі отримання ТМЦ, робіт, послуг тощо);
9) за валютою розрахунків	- у національній валюті; - в іноземній валюті;
10) за характером господарських операцій	- за товарними операціями; - за нетоварними операціями.

*Джерело: систематизовано та узагальнено автором на основі [15-21]

Додаток В

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **АФ "ЗІП-АВТО" АТ "УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"** Дата (рік, місяць, число) **2017 | 01 | 01**
 Територія **М.КИЇВ** за СДРПОУ **25662015**
 Організаційно-правова форма господарювання **Філія (інший відокремлений підрозділ)** за КОАТУУ **8036100000**
 Вид економічної діяльності **Оптова торгівля деталями та приладами для автотransпортних засобів** за КОПФГ **610**
 Середня кількість працівників **1 63** за КВЕД **45.31**
 Адреса, телефон **вулиця Новопирогівська, буд. 58, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03045** **2016005**
 Одиниця виміру: гис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2016** р.

Форма №1 Код за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	119 703	57 885
первісна вартість	1001	575 822	583 710
накопичена амортизація	1002	456 119	525 825
Незавершені капітальні інвестиції	1005	200 894	5 904
Основні засоби	1010	465 827	3 524 903
первісна вартість	1011	961 990	4 151 906
знос	1012	496 163	627 003
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	786 424	3 588 692
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	22 979 404	28 417 319
робничі запаси	1101	152 626	93 829
незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	22 826 778	28 323 490
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15 054 375	2 888 102
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	69 595	65 369
з бюджетом	1135	16 772	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	16 772	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	365 078	1 624 492
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	292 912	8 968
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 368 679	3 123 036
Готівка	1166	1 001	1 882
Рахунки в банках	1167	1 367 678	3 121 154
Витрати майбутніх періодів	1170	16 017	103 191
Частина перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. В

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	13 859	31 076
Усього за розділом II	1195	40 176 691	36 261 553
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	40 963 115	39 850 245

Пасив	Код рядка 2	На початок звітної періоду 3	На кінець звітної періоду 4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 031 645	12 738 244
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	10 031 645	12 738 244
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 730 697	5 588 758
розрахунками з бюджетом	1620	51 031	99 001
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	120 801	7 467
розрахунками з оплати праці	1630	275 612	425 226
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	77 236	103 651
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	25 392 114	20 314 592
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	204 555	257 659
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	79 424	315 647
Усього за розділом III	1695	30 931 470	27 112 001
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів державного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900	40 963 115	39 850 245

Керівник

Романенко Юрій Миколайович

Головний бухгалтер

Барис Людмила Сергіївна

1. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток В.2

Підприємство **АФ "ЗП-АВТО" АТ "УКРАЇНЬСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"**

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2017	01	01
25662015		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2016 р.Форма №2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	130 109 330	89 071 893
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(106 077 518)	(67 726 479)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	24 031 812	21 345 414
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 158 111	1 819 495
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(3 789 512)	(2 698 075)
Витрати на збут	2150	(13 662 863)	(11 164 470)
Інші операційні витрати	2180	(5 030 949)	(502 599)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 706 599	8 799 765
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	576
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. В.2

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 706 599	8 800 341
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 706 599	8 800 341
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 706 599	8 800 341

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	686 286	323 131
Витрати на оплату праці	2505	7 604 094	5 127 487
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 634 496	1 745 644
Амортизація	2515	201 266	128 359
Інші операційні витрати	2520	12 360 189	7 042 918
Разом	2550	22 486 331	14 367 539

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Романенко Юрій Миколайович

Барис Людмила Сергіївна

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АФ "ЗШ-АВТО" АТ "УКРАЇНЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія	М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	25662015
Організаційно-правова форма господарювання	Філія (інший відокремлений підрозділ)	за КОАТУУ	8036100000
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деталями та приладами для автотранспортних засобів	за КОПФГ	610
Середня кількість працівників	1 68	за КВЕД	45.31
Адреса, телефон	вулиця Новопирогівська, буд. 58, м. КИЇВ, М.КИЇВ обл., 03045	2016005	
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
v			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	57 885	1 263 714
первісна вартість	1001	583 710	1 898 182
накопичена амортизація	1002	525 825	634 468
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5 904	12 000
Основні засоби	1010	3 524 903	5 573 622
первісна вартість	1011	4 151 906	6 611 480
знос	1012	627 003	1 037 858
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	3 588 692	6 849 336
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	28 417 319	21 942 219
робничі запаси	1101	93 829	160 041
незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	28 323 490	21 782 178
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 888 102	9 096 768
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	65 369	595 545
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	1 624 492	2 185 345
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 968	166 996
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 123 036	4 220 796
Готівка	1166	1 882	4 592
Рахунки в банках	1167	3 121 154	4 216 204
Витрати майбутніх періодів	1170	103 191	85 946
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

Продовження дод. Г

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	31 076	199 205
Усього за розділом II	1195	36 261 553	38 492 820
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	39 850 245	45 342 156

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 738 244	16 151 393
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	12 738 244	16 151 393
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань		-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 588 758	10 464 023
розрахунками з бюджетом	1620	99 001	106 618
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	7 467	98 330
розрахунками з оплати праці	1630	425 226	482 778
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	103 651	487 238
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	20 314 592	16 759 487
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	257 659	411 077
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	315 647	381 212
Усього за розділом III	1695	27 112 001	29 190 763
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	39 850 245	45 342 156

Керівник

Романенко Юрій Миколайович

Головний бухгалтер

Барис Людмила Сергіївна

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Г.2

Підприємство **АФ "ЗІП-АВТО" АТ "УКРАЇНЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"**

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	01	01
25662015		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2017 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	185 129 898	130 109 330
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(152 652 512)	(106 077 518)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	32 477 386	24 031 812
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 135 268	1 158 111
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(5 475 462)	(3 789 512)
Витрати на збут	2150	(17 825 020)	(13 662 863)
Інші операційні витрати	2180	(6 901 023)	(5 030 949)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 411 149	2 706 599
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	2 000	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження дод. Г.2

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 413 149	2 706 599
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	3 413 149	2 706 599
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 413 149	2 706 599

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	980 330	686 286
Витрати на оплату праці	2505	10 887 515	7 604 094
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 232 003	1 634 496
Амортизація	2515	535 205	201 266
Інші операційні витрати	2520	15 598 846	12 360 189
Разом	2550	30 233 899	22 486 331

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Романенко Юрій Миколайович

Головний бухгалтер

Барис Людмила Сергіївна

Додаток Д

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	АВТОСЕРВІСНА ФІЛІЯ "ЗІП-АВТО" ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "УКРАЇНСЬКА АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"		Дата (рік, місяць, число)	2019 01 01		
Територія	Київ		за ЄДРПОУ	25662015		
Організаційно-правова форма господарювання	Філія (інший відокремлений підрозділ)		за КОАТУУ	8036100000		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля деталями та приладами для автотранспортних засобів		за КОПФГ	610		
Середня кількість працівників	1 65		за КВЕД	45.31		
Адреса, телефон	вулиця Новомирогородська, буд. 58, м. КИЇВ, 03045		2016005			
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						
за міжнародними стандартами фінансової звітності						

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 263 714	1 128 513
первісна вартість	1001	1 898 182	1 895 514
накопичена амортизація	1002	634 468	767 001
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 000	6 000
нові засоби	1010	5 573 622	8 010 973
первісна вартість	1011	6 611 480	9 860 164
знос	1012	1 037 858	1 849 191
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відітрачені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відітрачені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6 849 336	9 145 486
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	21 942 219	59 741 154
виробничі запаси	1101	160 041	114 008
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	21 782 178	59 627 146
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	9 096 768	19 662 868
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	595 545	722 444
з бюджетом	1135	-	100
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	100
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	2 185 345	1 433 899
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	166 996	156 602
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 220 796	3 383 701
Готівка	1166	4 592	1 497
Рахунки в банках	1167	4 216 204	3 382 204
Витрати майбутніх періодів	1170	85 946	183 540
Частка перестрахування у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження дод. Д

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	199 205	97 461
Усього за розділом II	1195	38 492 820	85 381 769
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	45 342 156	94 527 255

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	-	-
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	16 151 393	27 421 746
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	16 151 393	27 421 746
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	10 464 023	12 176 860
розрахунками з бюджетом	1620	106 618	131 513
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	98 330	131 087
розрахунками з оплати праці	1630	482 778	559 788
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	487 238	472 745
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	16 759 487	50 387 278
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	411 077	598 883
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	381 212	2 647 353
Усього за розділом III	1695	29 190 763	67 105 509
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	45 342 156	94 527 255

Керівник

РОМАНЕНКО ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

Головний бухгалтер

БАРИС ЛЮДМИЛА СЕРГІЙВНА

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток Д.2

Підприємство **АВТОСЕРВІСНА ФІЛІЯ "ЗП-АВТО" ПРИВАТНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "УКРАЇНСЬКА
АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ"**

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	01	01
25662015		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2018 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	228 320 097	185 129 898
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(184 160 808)	(152 652 512)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	44 159 289	32 477 386
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	1 206 387	1 135 268
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(6 924 581)	(5 475 462)
Витрати на збут	2150	(24 611 309)	(17 825 020)
Інші операційні витрати	2180	(2 725 914)	(6 901 023)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	11 103 872	3 411 149
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	166 481	2 000
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)

Продовження дод. Д.2

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	11 270 353	3 413 149
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	11 270 353	3 413 149
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 270 353	3 413 149

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 456 572	980 330
Витрати на оплату праці	2505	13 162 818	10 887 515
Відрахування на соціальні заходи	2510	2 786 501	2 232 003
Амортизація	2515	743 338	535 205
Інші операційні витрати	2520	15 224 758	15 598 846
Разом	2550	34 373 987	30 233 899

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

РОМАНЕНКО ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

БАРИС ЛЮДМИЛА СЕРГІЙВНА

Методика розрахунку показників ефективності управління дебіторською заборгованістю *

№ п/п	Назва показника	Формула розрахунку	Економічне значення
1	2	3	4
1.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$КО_{ДЗ} = \frac{ЧДР}{ДЗ}$ де ЧДР – чистий дохід від реалізації продукції; ДЗ – дебіторська заборгованість (середня за аналізований період).	Показує, скільки разів впродовж періоду, що аналізується, обсяги надходжень від реалізації товарів (робіт, послуг) можуть вмістити в собі середній залишок дебіторської заборгованості. Позитивною тенденцією є зростання даного показника.
2.	Період обороту дебіторської заборгованості	$ПО_{ДЗ} = \frac{T}{КО_{ДЗ}}$ де Т – звітний період у днях (360,90,30); КО_{ДЗ} – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.	Показує, скільки в середньому днів потрібно підприємству для отримання оплати за поставлені товари, виконані роботи (надані послуги). Чим триваліший період погашення, тим вищий ризик неповернення дебіторської заборгованості.
3.	Коефіцієнт простроченої заборгованості	$КП_{ДЗ} = \frac{ДЗп}{ДЗ}$ де ДЗп – обсяг дебіторської заборгованості не оплаченої в строк; ДЗ – загальний обсяг дебіторської заборгованості підприємства;	Показує співвідношення суми дебіторської заборгованості, несплаченої в строк, до загальної суми дебіторської заборгованості підприємства. У випадку перевищення коефіцієнту простроченої дебіторської заборгованості межі в 0,5, необхідно обґрунтувати заходи по стягненню заборгованості у судовому порядку.
4.	Середній «вік» простроченої дебіторської заборгованості	$ВП_{ДЗ} = \frac{ДЗп \cdot Д}{ЧДР_{кр}}$ де ДЗп – середній залишок дебіторської заборгованості не оплаченої в строк; Д – кількість днів в періоді; ЧДР_{кр} – обсяг реалізації продукції в кредит за період;	Показує співвідношення середнього залишку дебіторської заборгованості, неоплаченої в строк в період, що аналізується, до суми одноденного обороту по реалізації в цьому періоді. У випадку перевищення середнього «віку» в 30 днів, необхідно обґрунтувати заходи по стягненню заборгованості у судовому порядку.

Продовження додатка Е

1	2	3	4
5.	Коефіцієнт питомої ваги сумнівної (та/або безнадійної) дебіторської заборгованості	$ПВ_{СДЗ} = \frac{СДЗ}{ДЗ} \cdot 100\%$ де СДЗ – сумнівна дебіторська заборгованість; ДЗ – дебіторська заборгованість (середня за аналізований період).	Характеризує «якість» дебіторської заборгованості підприємства. Якщо показник має тенденцію до зростання, це свідчить про зниження ліквідності оборотних коштів і може стати причиною неплатоспроможності підприємства.
6.	Вартість надання кредиту	$ПС_K = \frac{ЦС_T \cdot 360 \cdot (1 - C_{nn})}{ТН_K}$ де ПС_к – річна норма процентної ставки за наданий кредит; ЦС_т – цінова знижка, надана покупцю при здійсненні негайного розрахунку за придбану продукцію, у %; С_{пп} – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом; ТН_к – термін надання кредиту (кредитний період), у днях.	Характеризує норму процентної ставки за наданий товарний кредит, що розраховується для зіставлення в річному обчисленні. Вартість товарного кредиту не повинна перевищувати розмір середньоринкової процентної ставки по короткостроковому банківському кредиту. В іншому випадку, покупцеві буде зручніше взяти кредит у банку і розрахуватися цими коштами за придбану продукцію.
7.	Сума коштів, яку можливо інвестувати в дебіторську заборгованість	$ІДЗ = \frac{ОРК \cdot КСЦ \cdot (ППК + ПР)}{360}$ де ІДЗ – необхідна сума коштів, що інвестуються в дебіторську заборгованість; ОРК – планований об'єм реалізації продукції (робіт, послуг) в кредит; КСЦ – коефіцієнт співвідношення собівартості і ціни продукції (робіт, послуг), виражений десятковим дробом; ППК – середній період надання кредиту покупцям, в днях; ПР – середній період прострочення платежів по наданому кредиту, в днях.	Характеризує можливу суму обігового капіталу, що направляється підприємством у дебіторську заборгованість за товарним кредитом. Розрахований показник порівнюють із реальними фінансовими можливостями підприємства. Якщо вони не дозволяють інвестувати розрахункову суму коштів в повному обсязі, то при незмінності умов кредитування повинен бути відповідно скоригований планований обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) в кредит.

Продовження додатка Е

1	2	3	4
8.	Сума ефекту від інвестування грошових коштів у дебіторську заборгованість	$E_{дз} = П_{дз} - ПВ_{дз} - ФВ_{дз}$ де $П_{дз}$ – додатковий прибуток підприємства, отриманий від збільшення обсягів реалізації продукції за рахунок наданого кредиту; $ПВ_{дз}$ - поточні витрати підприємства, пов'язані з організацією кредитування покупців і інкасації боргу; $ФВ_{дз}$ - сума фінансових втрат від неповернення боргу покупцями.	Показує розмір вигоди, яку отримує підприємство від збільшення обсягів реалізації продукції у кредит із врахуванням поточних та прямих фінансових витрат. Чим більшого значення набуває даний показник, тим більш ефективною є кредитна політика підприємства.
9.	Коефіцієнт ефективності інвестування коштів у дебіторську заборгованість	$KE_{дз} = \frac{E_{дз}}{ДЗ_{трп}}$ де $E_{дз}$ - сума ефекту від інвестування грошових коштів у дебіторську заборгованість; $ДЗ_{трп}$ - середній залишок дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями у досліджуваному періоді.	Показує співвідношення розміру вигоди, досягнутої від збільшення обсягів реалізації продукції у кредит та обсягу дебіторської заборгованості за товари (роботи, послуги). Позитивною тенденцією є зростання даного показника.

* Джерело: систематизовано та узагальнено автором на основі [5, 13, 22, 29, 40, 42]

Методика розрахунку показників ліквідності та платоспроможності *

№ п/п	Назва показника	Формула розрахунку	Економічне значення
1.	Коефіцієнт забезпеченості ліквідними активами	$KЗ_{ЛА} = \frac{ЛА}{А}$ де ЛА – ліквідні активи; А – активи.	Показує, питому вагу ліквідних (оборотних) активів в загальному обсязі активів підприємства.
2.	Коефіцієнт забезпеченості швидколіквідними активами	$KЗ_{ШЛА} = \frac{ШЛА}{А}$ де ШЛА – швидколіквідні активи.	Показує, питому вагу швидколіквідних активів в загальному обсязі активів підприємства. До швидколіквідних активів відносимо дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, грошові кошти та витрати майбутніх періодів.
3.	Коефіцієнт забезпеченості готовими засобами платежу	$KЗ_{ГЗП} = \frac{ГЗП}{А}$ де ГЗП – готові засоби платежу.	Показує, питому вагу готових засобів платежу в загальному обсязі активів підприємства. До готових засобів платежу відносимо грошові кошти та поточні фінансові інвестиції.
4.	Загальний коефіцієнт покриття	$ЗКП = \frac{ЛА}{ПЗ}$ де ПЗ – поточні зобов'язання.	Показує співвідношення ліквідних активів до поточних зобов'язань підприємства. Рекомендоване нормативне значення 1,8-2.
5.	Проміжний коефіцієнт покриття	$ПКП = \frac{ШЛА}{ПЗ}$	Показує співвідношення швидколіквідних активів до поточних зобов'язань підприємства. Рекомендоване нормативне значення 0,8-0,9.
6.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$КАЛ = \frac{ГЗП}{ПЗ}$	Показує співвідношення готових засобів платежу до поточних зобов'язань підприємства. Рекомендоване нормативне значення 0,2-0,3.

* Джерело: систематизовано та узагальнено автором на основі [5, 6, 13]

Додаток И

Склад дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «Українська автомобільна корпорація» за основними дебіторами у 2016-2018 рр.

№ п/ п	Дебітор	Обсяг дебіторської заборгованості, тис. грн.				Питома вага			
		На 01.01.201 6	На 01.01.201 7	На 01.01.201 8	На 01.01.201 9	На 01.01.201 6	На 01.01.201 7	На 01.01.201 8	На 01.01.201 9
1	ПрАТ " Дніпропетровськ-Авто"	404 292	129 632	585 823	772 073	3%	4%	6%	4%
2	ТОВ "А.Б.С. Україна"	621 526	153 580	408 307	654 268	4%	5%	4%	3%
3	ТОВ "Автомобільний центр Голосіївський"	546 379	57 828	499 275	855 770	4%	2%	5%	4%
4	ТОВ "АВТОСТРАТЕГІЯ"	395 835	124 202	315 762	668 558	3%	4%	3%	3%
5	ТОВ "АВТОЦЕНТР НА КІЛЬЦЕВІЙ"	851 561	169 841	426 233	1 350 579	6%	6%	5%	7%
6	ТОВ "ГРАНД-ПЕТРОЛ"	674 045	95 982	375 564	723 754	4%	3%	4%	4%
7	ТОВ "ЕЛІТ-Україна"	447 943	111 298	330 155	695 116	3%	4%	4%	4%
8	ТОВ "ЗАДЛЯ РУХУ"	730 690	127 815	512 091	323 242	5%	4%	6%	2%
9	ТОВ "Запоріжжя-Авто"	701 017	124 202	423 597	755 412	5%	4%	5%	4%
10	ТОВ "ФЕНІКС ГРУП АВТОМОТІВ"	462 604	124 202	97 598	604 218	3%	4%	1%	3%
11	ТОВ "АВТОКЛАД"	251 210	99 744	489 907	569 690	2%	3%	5%	3%
12	ТОВ "ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА КОМПАНІЯ "ОМЕГА-АВТОПОСТАВКА"	466 273	123 452	314 166	453 062	3%	4%	3%	2%
13	ТОВ "АКТИВ МОТОРС"	391 877	28 657	404 224	652 550	3%	1%	4%	3%
14	ТОВ "СВ КАР ТРЕЙД"	242 839	94 368	222 546	467 210	2%	3%	2%	2%
15	ТОВ "ДОК-ДС"	694 007	139 551	331 913	1 142 411	5%	5%	4%	6%
16	ПП "ЛІГЕР ТРАНС БУД"	518 266	66 430	281 750	521 854	3%	2%	3%	3%
17	ТОВ "Т.О.Р.К. АВТО"	294 425	81 593	236 796	493 503	2%	3%	3%	3%
18	ТОВ "ФОРМА ПАРТС"	574 345	97 944	416 912	125 347	4%	3%	5%	1%
19	ТОВ "БОРИСПІЛЬСЬКИЙ КОМБІНАТ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ-ПЛЮС"	544 969	94 368	329 303	553 196	4%	3%	4%	3%
20	ТОВ "КІК АВТО"	308 940	94 368	96 622	403 513	2%	3%	1%	2%
21	Інші дебітори	4 931 334	749 045	1 998 224	6 877 542	33%	26%	22%	35%
22	Дебіторська заборгованість за ПТРП, всього	15 054 375	2 888 102	9 096 768	19 662 868	100%	100%	100%	100%

Додаток К

**Склад дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ
«Українська автомобільна корпорація» за своєчасністю погашення у 2016-2018 рр.**

Вікові групи дебіторської заборгованості	Обсяг дебіторської заборгованості, тис. грн.				Питома вага			
	На 01.01.2016	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019	На 01.01.2016	На 01.01.2017	На 01.01.2018	На 01.01.2019
Дебіторська заборгованість, строк погашення якої ще не настав	6 438 451	2 068 227	3 799 535	6 953 763	43%	72%	42%	35%
Прострочена дебіторська заборгованість, в тому числі:	8 615 924	819 875	5 297 233	12 709 105	57%	28%	58%	65%
1-10 днів	2 931 082	545 789	2 135 009	4 699 525	19%	19%	23%	24%
11-20 днів	3 156 756	53 515	1 270 730	3 246 368	21%	2%	14%	17%
21-30 днів	1 072 626	114 800	557 178	2 283 518	7%	4%	6%	12%
31-60 днів	794 922	37 626	935 178	1 905 033	5%	1%	10%	10%
61-90 днів	223 109	29 641	134 816	201 805	1%	1%	1%	1%
90 і більше днів	437 430	38 503	264 322	372 857	3%	1%	3%	2%
Дебіторська заборгованість, всього	15 054 375	2 888 102	9 096 768	19 662 868	100%	100%	100%	100%

**Балансовий план АФ «ЗІП-АВТО» ПрАТ «УКРАЇНСЬКА
АВТОМОБІЛЬНА КОРПОРАЦІЯ» станом на 01.01.2020 р.**

АКТИВ	Сума, тис.грн.	ПАСИВ	Сума, тис.грн
Основні засоби за залишковою вартістю	6 800 975	Зареєстрований капітал	-
Нематеріальні активи за залишковою вартістю	996 166	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	42 603 437
Незавершені капітальні інвестиції	6000	Всього власний капітал	42 603 437
Всього необоротних активів	7 803 141	Довгострокові кредити банку	-
Запаси	54 212 889	Всього довгострокові зобов'язання	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8 401 551	Короткострокові кредити банку	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	2 313 045	Поточна кредиторська заборгованість	60 989 500
Грошові кошти та їх еквіваленти	5 036 842		
Витрати майбутніх періодів	183 540	Поточні забезпечення	598 883
Інші оборотні активи	97 461	Інші поточні зобов'язання	2 647 355
Всього оборотні активи	70 245 328	Всього поточні зобов'язання	64 235 738
Всього активи	78 048 470	Всього капітал	106 839 175

Умови факторингового фінансування у 2018 році *

Умови надання факторингу	Банки-фактори			
	Укрексімбанк	Райффайзен Банк Аваль	Укрсоцбанк	Банк «Південний»
Максимальний обсяг фінансування, % від суми накладної	85% мінус плата за факторинг	80% мінус плата за факторинг	85% мінус плата за факторинг	50%-90%
Комісія за встановлення факторингового ліміту, % від суми ліміту	Немає комісії	0,5%-1%	Немає комісії	0,50%
Комісія за обслуговування, % від суми накладної	Немає комісії	від 0,21% до 0,63%	1%-2%	0,50%
Комісія за обробку документів, % від суми накладної	0,20%	До 0,1%	Немає комісії	Немає комісії
Мінімальна кількість дебіторів	3	5	3	1
Максимальний період відстрочки платежу	3 місяці	3 місяці	4 місяці	4 місяці
Інші умови	Тільки для компаній, працюючих більше 1 року, та дебіторів, які співпрацюють з компанією більше 6 місяців.	Тільки за умов переходу на обслуговування в банк. Тільки для компаній, працюючих більше 3 років, та дебіторів, які співпрацюють з компанією більше 3 місяців.	Тільки для прибуткових за останні місяці компаній. Тільки за умови переведення у банк всіх оборотів по контрактам, за якими здійснюється факторингове обслуговування.	Тільки за умов переходу на обслуговування в банк. Тільки для дебіторів, які співпрацюють з компанією більше 6 місяців. Тільки під заставу нерухомості чи майна.

* Джерело: систематизовано та узагальнено автором на основі [57]